

ATU. 6664

UMIAREN LENENGO AIZKIDIA

BIZKAIKO EUZKERAZ IRAKURTZEN IKASTEKO

BIZKATAŖ BATEK

IRAVILLA

ZABALDU NAIGU

BETANDEA-NON BIFUNGIDME

BILBAO

BIZKAYA'REN EDESTIJA TA IZKERUA PIZKUNDIA

(OTER ARBITALDARITA)

1897

TV
64

BIZKAYA'REN EDESTIJA TA IZKAREA PIZKUNDIA

III ARGITALBENA — II INGUÉRTIJA (1)

UMIAREN LENENGO AIZKIDIA

Esterihea: 80 ingoski.

Ijekintzen: 5.000 ijeki.

Argitalaldija: 1897 garatu urteko Epalako 17.

SANEURIJAK

Ijekija: 10 eunen.

Amabi ijeki: lanfleko 1.

Iraztikarijantzako sarija: 100'etan 15.

*Iraztikarijak ezirauentzako sarija (Iraztitegitan saltzen ez-
liran urijetan bakarrik)*: 100'etan 25.

OSTEZKO SALTZIA

Iraztijas eskatuten diranak: Etxe Argitaldarienaren landolaeta-
ra: Bilbao, Calle Nueva, 2^a, 2.^a

Auz eskatuten diranak: Etxe Argitaldarienaren Ordelaerijari:
Amorortu'tar Sebasten; Bilbao, Jardines, 3, ta Berastegi, 1.

ZIATZUZKO SALTZIA

Iraztitegi nagosijetan.

UARPEÑA

Etxe Argitaldarienaren argitalben gustijok dauke bere ikuratzu,
Euzkadi ren ikurdiduna.

(1) Etxe onek olantxe izendetan dauka bere argitalbenak.

Iraztija: 301 — 500 ingoski

Iraztina: 151 — 300 "

Inguertija: 17 — 150 "

Inguertiaz: 4 — 16 "

Iogurdia:

Antziguara:

M-16365
R-8683

BTU. 6664

UMIAREN

LENENGO AIZKIDIA

BIZKAIKO EUZKERAZ IRAKURTZEN IKASTEKO

BIZKAĪAR BATEK

IRATZETA

ZABALDU NAOIXU

REPANDEZ-MOI DIFUNDIDME

BILBAO

BIZKAYA'REN EDESTIJA TA IZKEREA PIZKUNDIA

(ETXE ARGI FALDARAJA)

1897

IRAZTI ONEN JARIA

«BIZKAYA'REN EDESTIJA TA IZKERA PIZKUNDIA»

DERITXON ETXE ARGITAGARJA

DA

GURASO BIZKATAĒEI

Zubei opaltzen dautzuben ingur̄ti au ta emoten dautzuben, zuben seme-alaba edo sengijen izkerea euren abendearen izkerea ixan dedintzat, zuben odolaren izkerea, zuben izkera gustiz erdeĒa, zar-zara, beste gustijak baĒo ederago ta zaragua... gusti-gustirik gaxoena!

Entzudazube. Zubek zeroĒek ikusi dozube iltzen zuben Aberija, onetako Eri zorigeztotsu au: ikusi dozube ilda antziĒeko lagi on eta deunak, ilda antziĒeko ekandubak, ilda antziĒeko Bizkai indar̄tsuba; ta orain ikusten zagoz, oraintze dakutzube ilik zuben abixena, asabaen ixena; ilik, zuben izkera edeĒa, euzkerea...

Onek galduta, ba, galdu ixango dozubez zuben gauza galgar̄i gustijak; eta ĩzer esango dabe zubeztaz beste erijak, zubek ikusten dagozan erijak? ĩZer zuben bilobeak eta datoĒen gizaldiko euzkeldun gustijak?

Āren, guraso bizkalar̄ak: ixen au gura ba-dozube zindorik euki, irakatsi ĩaren! egijoezube seme-alaba oĒei zein dan euron abendea, zein euron izkerea ta

zein izan dan euron Aberija, euzkerea male daji-
jentzat euron Aberiko izkeratzat, euron odolaren iz-
keratzat.

*Eta adiñu: zuben seme-alabaok ezpa-dabe ikasten
erdeleriko izkerea, erdera zantara, eztabez ikasiko
erdeldunen ekandu okerak bez; baña zuben umioi
ezpa-dautsezube irakusten zein dan euron Aberija, ta
euzkeraz, euron izkerea dalako, egin biar dabela, zu-
ben umiok eztabe maleko euron Aberija, eztabe etsiko
euron izkeratzat euzkerea, ta auxe itxiko dabe, Ludi-
lik ibiltzeko obia dana ikasteko.*

Olantxe galtzen dira euzkeldunak.

*Olantxe il doyaz erijak: euren semiak Aberija
ezautu ezagatik.*

EGILIA.

EUZKELDUN ABADIA

Euzkeldun erijen gauza onenik bat da Abade zinduak eutia. Au euzkeldun gustijok dakigu, ta onegatik euzkeldun gustijon bi-jotzetan sendoro darau Abadientzako itxal zintzua.

Espanaren bateri (asko dira bardin diñoenak) au, asafez, au-tortzen dantzubodanian, nik ixaten dodan poza eztakit zelan era-kusten. ¡Zori-ontsuba Abade onak daukazan erija! Bertan edonok ezautuko dauz Jaungoikua ta Aberija, ta bijok matetan jakingo dau; bertan ekandubak gustiz onak ixango dira; bertan Jaunak ugariz jarijongo dauz Donoki edo Zerutiko eskañak; bertan ixan-go da sendi edo *pamiliya* gustijen artian bene-benetako *pakia*, Josu-Kisto'k ekari euskun *pakia*; bertan guenez, biztoki edo mundu onetako zorun osua!

Zinetsi egidazube: nire begijen aurian euzkeldun erijen gaxota-suna jañtzen dodanian, eta dakustanian zelan endakatu ta kikildu diran; zelan, euren antzineko ta zorundun bidetik aldendu dira-la, sañtu diran, gauñko *progreso* oker onetako bidian; zelan aitzu daben zein dan euren Aberi bakara ta eurentzat erdeldunarena artu daben; zelan arrotzen itz guzurtsubak itxulastuta, zinnesmen edo *pede* barik dabilizan, nortzuk eurok diran eta nora ta nun-dik duazan jakin barik; zelan euren abenda zararen erijotzeko lekerantz euren burubak jaurtiten dabezan, eta zelan au jaxe da zorigeztua! gogo onaz ta atsegin eta pozik egiten daben... onek nire begijak dakusezanian, bijotza negafez betetan dabela, Dono-ki edo Zerurantz bigurtzen dira, ta nire ames ixukoan (zinetsi egidazube, diñotzube) eztot aurkiten gaizkatu geinkezan esku bat bano besterik: geure Abadiaren eskuba!

Bai, euzkeldun Abadiak: zuek Josu-Kristo'ren ordekuak eta geure anayak batera zarela, zuek bakarrik gaizkatu edo *salbau* geinkezuez.

Ondo ulertu egixuz onek: geure abendea, gaur, ixendau gura eztodazanak, betuta dagona, betiko galtzen eta iltzen ba-da, zuek zeroŕek galdu ta il dozube; pizten ba-da, bafiz, ta jagiten ba-da zorigeztoko leiz baŕeneko betik zorundun ganeraŕte, zuek zeroŕek be, Abadiak, piztu, jagi ta gaizkatu dozube.

Zuben eskubetan, ba, dago euzkeldun abendecaren benetako zoruna.

Egi au ain ikuskarija da, edonok dakijala.

Zuek maŕetan ba-dozube Aberija, zeroŕek zainduriko bijotzak be maŕteko dabe.

BIZKAI'KO IRAKASLARIJARI

Aguí, euzkeldun irakaslarija.

Zerentzat egin dot iraztiño au; zerořentzat argitaltzen dan PIZKUNDIA'k: eta onegatik, eta diñarduzulako bizkaikume zamuřei gixonak ikasi biar dan zan lenengo jakigayak irakasten, irazpen an, guraso bizkařarei opaldu ta Abade itxalgarijari aguí-egin ezkeru, ekiten dot zeroři be aguí-egiteu eta eskatuten auferatu dagixuzan zure azmo onak, umiei irazten eta irakurtzen irakasteko azmuok, inoz aitzu barik, gixonak ikasten dauñ lenengua, zuxe dala bere bixitz gustijan gomutean daukana, ta ume bixkařaren bijotxubetan euskeltzaletasuna sendu leiken bakařa, zeroři, Abadiak lagundu, urguzi ta erasota, zaraia.

Ondo dakit iraztitxo au baño lenago argitara urten dala *Nlex-gixon bizkaitar batek irazti dauñ Agakia* (1). Bara ezlot uste arera txarrik oneri egingo dautsozula, *Agaka* ori dauken bizkařařak gitxi dirulako.

Bizkařař ona ba-zara, ta ez erdeltzalia, bai euzkeltzalia, abegi zabała emongo dautsozu inguriti oueri: Bizkaya'ren alde z bakař-bakařik irazti dau bere egiliak eta argitaltzen dau Etxe edo Bazkun Argitaldari onek.

Irakatsi au egijoezu umioi, eurok ikasiřa, ezaz irakuri ta ulofu dagikiezantzat argitalduko diran euzkerazko iraztijak, asko ixango diranak.

Irakurtzen extakijan erijak, laster aitzuko dau bere izkerca, ta bai-dakixu zenbat gaitz, gazotasun eta zorigezto Bizkaya'ri euzkerca aizkunde ofetatik atorkozan.

Irazti onetan iru gai dagoz: *Agakca*, *Izkindegija* ta *Ispijakerca*.

Agakca da izki gustijen biltza.

Izkiya da *itz-bi*, itxaren zatirik txikijena.

(1) Ormarctxa'lar Kepa-Andoni Abade itxalgarijak egin dauña.

Izkindegijan dagoz izkin-mota gustijak.

Izkiña da itz-gin, itxa egiten danna.

Izpijakerea da izpijau-erea, itxak, erabijetsako, arñen dabezan ereak.

Izpijau dator itz-bijau'tik eta onek ikurtzen dau itz-erabijau.

¿Zeintzuk dira euzkera hizkafararen *izpijak*? ¿Zeintzuk, *izkiñak*? ¿Zeintzuk, irazti onetan darakuskuzan *izpijetako* lagijak?

Iru itaun ofek erantzungo dantzudaz emen, *Ikaskizunak* asi baño lenago.

I.—*Izpijak.*

Ara-emen euzkera bizkafararen *Agakoa*:

IZKI-IRUĒAK

A, a
G, g
K, k
Y, y
J, j
X, x
AU, au
AI, ai
E, e
D, d
T, t
TS, ts
TZ, tz
TX, tx
Ī, ā
Ī, ī
EU, eu
EI, ei
O, o
L, l
N, n
Ī, ī
Ī, ī
OI, oi

IZKI-AROSKEAK

Arati, azā
Garai, gero, giltz
Korta, kendu, kirten, ak
Yaitza, yaku, zaya
Jauna, jan, urija
axxe, gaxo, gexo, gixon
Auna (1), ausi, lau
Aizkoñi, aide, bai
Ereño, epel
Dofonsoro, deun, adi
Turontegi, topin, bat
atso, ats, irints
atzo, atz, arantz
Txarfuka, txistu, oftxe
bildu, arindū
mate, itaun
Euba, euki, neu
Eitzagife, eitz, bei
Ogono, olo
Loyola, len, ol
Nabárniz, noz, an
olo, ilun
aña, inñufi
Oiz, oin, loi

IZKI-IXENAK

a
ga
kask
ya
jija
axa
au
ai
e
de
test
atselts
atzelts
txe
ilde
ite
eu
si
o
lol
non
ilo
ino
oi

(1) Auxe da Españeraz *Pirineos* ta puntzeraz *Pyrenées* deritzen mendijen izen euzkerazkoa.

IZKI-IKURAK

IZKI-ABOSKEAK

IZKI-IXENAK

U, u

Ubidea, **u**zu

u

R, r

ur, **ari**, **ar**di, **ar**te

ur

R, r

ur, **ari**, **ar**di, **ar**te

ur

S, s

Sagasti, **u**so, **mu**s

sus

Z, z

Zorotza, **a**zi, **po**z

zus

UI, ui

Fuika, **ui**n, **ui**

ui

I, i

Ibaruri, **i**di

i

B, b

Begoña, **u**bi

bi

P, p

Pagoaga, **e**pe

pi

M, m

Mungia, **e**me

mi

Ogetamalaui izki onek enda biñan birintzen dira: *gediñak* eta *igidiñak*.

Gediñak ogilen dira abua *gelli* egonaz; eta *igidiñak* abuaoren zatiren bat *igilubaz*.

Enda bakotxaren izkijak birintzen dira, eurek be, eudaki biñan: *ekafak* eta *baskafak*.

Ekafak dira bifindu eletezanak; eta *baskafak*, bifindu letezanak, aboska *ekaf* hatzuz ogiñak diralako.

Gedia ekafak: **a, e, o, u, i**.

* *baskafak*: **au, eu, ai, ei, oi, ui**.

Igidiñ ekafak: **g, k, y, d, t, l, n; r, f, s; b, p, m**.

* *baskafak*: **j, x; ts, tz, tx, ð, ð; l, n; z**.

Agukatik kentzen doguz **é** ta **o**-izkijak (aboska ta ikurak), eztanzulako bial.

Kendu doguz be **h, j, f**, onek garbijak ezitiralako.

V-gediña da euzkera aunararena bakarik.

Baña, minak sei izkijok ezautu dagikezantzat, sartu doduz II *Itaskizunan*, eta emen zuri erakutsiko dautzudaz euron aboskeak eta ixenak.

IKURAK

ABOSKEAK

IXENAK

Š, š

ošo

šuš

C, c

cetu

cuo

V, v

vabi

v

H, h

habi

ha

J, j

jaun

ja

F, f

fari

fi

Š'en aboskea da **s**'ena, baña gogoi'agua.

C'ena da ozpañereuren **c** edo **s**'rena bera.

- V'**rena da pantzerearen *u'*rena bera.
H'rena da pantzerazko *haut-itxarena* bera.
J'rena da españerearen *j'*rena bera.
F'rena bai-dakixu zein dan.

II.—*Izkinak.*

Zeintzuk diran euzkera bizkalararen izkiñak ataretan da izkijen inarkun edo puntzinoietatik. Onek aurkitu daitezuz *Lecciones de Ortografía del Euskera Bizkaino* deritxon iraztijan.

Emen erakutsiko dautzudaz bakarrik izkin-mota gustijak.
 Ogei onek dira:

I.	a	XI.	al)-tsar
II.	ar	XII.	al)-tsats
III.	ats	XIII.	a)-xar
IV.	ga	XIV.	a)-xats
V.	al)-tsa	XV.	gars
VI.	a)-xa	XVI.	garta
VII.	ars	XVII.	al)-tsars
VIII.	arts	XVIII.	a)-xars
IX.	gar	XIX.	al)-tsarts
X.	gats	XX.	a)-xarts

Ixendantako iraztijan izkin-mota danok ikusi daitezuz atzaldurik.

III.—*Izpijakerca.*

Izpija-logijak dira: ala *biafeszkuak*, ala *gurazkuak*.

Biafeszkuak izkijen inarkunetan dagoz; *gurazko* gustijen aitetik antesten doguzanak dira onek:

I.	af-a	= afa	azal-a	= azala
II.	a-a	= ea	neba-a	= nebea
III.	e-e	= ie	bide-etan	= bidletan
IV.	e-a	= ia	arte-a	= artia
V.	e-o	= io	arte-ok	= artiok
VI.	o-a	= ua	arto-a	= artua
VII.	o-o	= uo	arto-ok	= artuok
VIII.	u-a	= uba	nafu-a	= nafuba
IX.	i-a	= ija	afi-a	= arija
X.	au-a	= aba	gau-a	= gaba
XI.	ai-a	= aya	sai-a	= saya

XII.]	ail-a	=	ālā	urdail-a	=	urdālā
XIII.	ain-a	=	aīna	afain-a	=	afāina
XIV.	ait-a	=	ātā	aita	=	ātā
XV.	{ ais aiz	-a =	axa	goiz-an	=	goxan
XVI.	{ aits aits	-a =	atxa	aitz-a	=	atxa
XVII.	il-a	=	īlā	opil-a	=	opīlā
XVIII.	in-a	=	iīna	sikiñ-a	=	sikiñā
XIX.	it-a	=	itā	polit-a	=	polītā
XX.	{ is iz	-a =	ixa	gizon	=	gixon
XXI.	{ its itz	-a =	itxa	itzaso	=	itxaso
XXII.	{ il in	da =	{ il in	indaf	=	indāf
XXIII.	{ l n r f	{ s z	=	{ l n r f	{ ts tz	dabil-z = dabiltz
XXIV.	{ s z	{ g d b	=	{ s z	{ k t p	ikus-(i)-gafi = ikuskafi
XXV.	{ l n	{ k t p	=	{ l n	{ g d b	sal-(du)-pen = salben

Ikaskirunen banakerea.

I-III: *izkijak.*

I ta II'an umiak ikasiko dabez izkijen aboskeak eta ikuñak; III'an izkijen ixenak eta Agaka osua. Aboskeak irakatsi biar dira izki-ixenetan.

IV—XXII: *izkiñak.*

IV'an eta VII'rañoko jaralietan dagoz itz-aufian jari ditezan *izkiñak.*

Onek irakuñiko dira olantxer:

IV. (Ar) a | ur || ar

VIII. (Aults) au | lol | atselts || aults

X. (Ber) bi | e | ur || ber

XII. (Seifk) sus | ei | uf | kask || seifk

XIII'an eta XXII'rañoko jafalieta dagoz itz-aufian jafi ezta ezan *iskin*ak. Onek irakuriko dabez umiak olantxe:

- XIII. (a-xa) a | axa | a || axa
 XV. (o-neitz) o | iño | ei | atzeltz || oñeitz
 XVIII. (il-ñai) il | ilde | ai || ilñai
 XXII. (aul-tsaintz) aul | atseltz | ai | non | atzeltz || aultsaintz

XXIII, XXIV, XXV eta XXVI ikaskixunetan dagoz *iskinbatu* itzak, *iskimidunak*, *iruzkinidunak* eta *lurizkinidunak*.

Onek, haurok, irakufi biar dira olantxe:

- XXIII. (Txal, txil...) txal, txil...
 XXIV. (Agin, aken...) a-gin, a-ken...
 XXV. (Ekafi, erosi...) e-kaf-i, er-o-si...
 XXVI. (Ogigaztai, otaokume...) o-gi-gaz-tai, o-tso-ku-me...

XXVII'k eta XXXVIII' rañoko jafaliak daukez biarazko izpija-lagijak, eta XXIII, XXIV eta XXV'k gurazkuak.

Ikaskixun onek irakufi biar dira onetaraxe:

- XXVII. (U-a, txu-ak...) u-a, txu-ak...
 XXIX. (alge, elgo...) al-ge, el-go...
 XXXII. (auxau, auxen...) au-xau, au-xen...
 XXXVII. (aufei, aufoi...) auf-ei, auf-oi...

XXXIX'k eta XLYIII'rañoko jafaliak daukez beste gurazko izpija-lagijak, eta irakurtzen dira itz-osoz.

ata au atsa atsetan atsok atsik
Ofek, edozer entzuteko, bepurubak jaso...

XLIX'an dagoz bigarenez gurazko izpija-lagijak, 15 zatijetan banatuta. L'k, guenez, dauka Bizkai'ko tamiaren lenengo irakufgaya.

I Ikaskixuna

A E O U I

a e o u i

AU EU AI EI OI UI

au eu ai ei oi ui

G K Y J X
g k y j x

D T TS TZ TX D̄ T̄
d t ts tz tx d̄ t̄

L N L̄ N̄
l n l̄ n̄

R R̄ S Z
r r̄ s z

B P M
b p m

II Ikaskixuna

Š C

š c

V

v

H J

h j

F

f

III Ikaskizuna

a g k y j x . . . au ai
e d t ts tz tx d̄ t̄ . eu ei
o l n l̄ n̄ oi
u r r̄ s z ui
i b p m

IV Ikaskizuna

Ar er or ur ir

Er or ur ir ar

Os us is as es

Uz iz az ez oz

Il al el ol ul

An en on un in

Aur eur air eir oir uir

Eur air eir oir uir aur

Ais eis ois uis aus eus

Eiz oiz uiz auz euz aiz

Oil uil aul eul ail eil

Uin aun eun ain ein oin

V Ikaskixuna

Ats ets ots uts its

Etz otz utz itz atz

Ok uk ik ak ek

Ut it at et ot

Auts euts aits eits oits uits

Eutz aitz eitz oitz uitz autz

Aik eik oik uik auk euk

Eit oit uit aut eut ait

VI Ikaskixuna

Ga	ge	go	gu	gi
Ke	ko	ku	ki	ka
Yo	yu	yi	ya	ye
Ju	ji	ja	je	jo
Di	da	de	do	du
Ta	te	to	tu	ti
Txe	txo	txu	txi	txa
Lo	lu	li	la	le
Nu	ni	na	ne	no
Si	sa	se	so	su
Za	ze	zo	zu	zi
Be	bo	bu	bi	ba
Po	pu	pi	pa	pe
Mu	mi	ma	me	mo

Gau	geu	gai	gei	goi	gui
Keu	kai	kei	koi	kui	kau
Yai	yei	yoi	yui	yau	yeu
Jei	joi	jui	jau	jeu	jai
Doi	dui	dau	deu	dai	dei
Tui	tau	teu	tai	tei	toi
Txau	txeu	txai	txei	txoi	txui
Leu	lai	lei	loi	lui	lau
Nai	nei	noi	nui	nau	neu
Sei	soi	sui	sau	seu	sai
Zoi	zui	zau	zeu	zai	zei
Bui	bau	beu	bai	bei	boi
Pau	peu	pai	pei	poi	pui
Meu	mai	mei	moi	mui	man

VII Ikaskizuna

Ars	ers	ors	urs	irs
Erz	orz	urz	irz	arz
Ors	urs	irs	ars	ers
Urz	irz	arz	erz	orz
Ils	als	els	ols	uls
Alz	elz	olz	ulz	ilz
Ens	ons	uns	ins	ans
Onz	unz	inz	anz	enz

Aurs	eurs	airs	eirs	oirs	uirs
Eurz	airz	eirz	oirz	uirz	aurz
Airs	eirs	oirs	uirs	aurs	eurs
Eirz	oirz	uirz	aurz	eurz	airz
Oils	uils	auls	euls	ails	eils
Uilz	aulz	eulz	ailz	eilz	oilz
Auns	euns	ains	eins	oins	uins
Eunz	ainz	einz	oinz	uinz	aunz

VIII Ikaskizuna

Artis erts orts urts irts artz ertz ortz urtz irtz
 Erk ork urk irk ark erk ort irt art
 Orts urts irts arks erts ortz irtz airtz ertz
 Urk irk ark efk ork irt art eft ort
 Isk ask esk osk usk ist ast ost ust
 Azk ezk ozk uzk izk azt ozt uzt ize
 Elts olts ults ilts alts eltz oltz iltz altz
 Onts unts ints ants ents ontz untz antz entz

- 2 -

Aurts eurts airts eirts oirts oirts uirts aurtz eurtz airtz eirtz oirtz uirtz
 Eurk airk eirk oirk uirk aurk aurk eurt airt eirt oirt uirt aurt
 Airts eirts oirts uirts aurts aurts eurts airtz eirtz oirtz uirtz aurtz eurtz
 Eirk oirk uirk aurk eusk aisk eisk eirt oirt uirt aurt eurt airt
 Oisk uisk ausk eusk aisk eisk oist uist aust eust aist eist
 Uizk auzk euzk aizk eizk uizt auzt euzt airtz euzt eizt oizt
 Eults eults ailts eilts oilts uilts aultz cultz ailtz eiltz oiltz uiltz
 Eunts aints eints oints uints aunts eunts aintz eintz ointz uintz auntz

IX Ikaskizuna

Gar	geř	gos	guz	gil	gan
Ker	koř	kus	kiz	kal	ken
Yor	yuř	yis	yaz	yel	yon
Jur	jiř	jas	jez	jol	jun
Dir	dař	des	doz	dul	din
Tar	teř	tos	tuz	til	tan
Txer	txoř	txus	txiz	txal	txen
Lor	luř	lis	laz	lel	lon
Nur	niř	nas	nez	nol	nun
Sir	sař	ses	soz	sul	sin
Zar	zeř	zos	zuz	zil	zan
Ber	boř	bus	biz	bal	ben
Por	puř	pis	paz	pel	pon
Mur	miř	mas	mez	mol	mun

Gaur	geuř	gais	geiz	goil	guin
Keur	kaiř	keis	koiz	kuil	kaun
Yair	yeiř	yois	yuiz	yaul	yeun
Jeir	joiř	juis	jauz	jeul	jain
Doir	duiř	daus	deuz	dail	dein
Tuir	tauř	teus	taiz	teil	toin
Txaur	txeuř	txais	txeiz	txoil	txuin
Leur	laiř	leis	loiz	luil	laun
Nair	neiř	nois	nuiž	naul	neun
Seir	soiř	suis	sauz	seul	sain
Zoir	zuiř	zaus	zeuz	zail	zein
Buir	bauř	beus	baiz	beil	boin
Paur	peuř	pais	peiz	poil	puin
Meur	mair	meis	moiz	muil	maun

X Ikaskizuna

Gats	getz	gok	gut
Kets	kotz	kuk	kit
Yots	yutz	yik	yat
Juts	jitz	jak	jet
Dits	datz	dek	dot
Tats	tetz	tok	tut
Txets	txotz	txuk	txit
Lots	lutz	lik	lat
Nuts	nitz	nak	net
Sits	satz	sek	sot
Zats	zetz	zok	zut
Bets	botz	buk	bit
Pots	putz	pik	pat
Muts	mitz	mak	met

Gauts	geutz	gaik	geit
Keuts	kaitz	keik	koit
Yaits	yeitz	yoik	yuit
Jeits	joitz	juik	jaut
Doits	duitz	dauk	deut
Tuits	tautz	teuk	taut
Txauts	txeutz	txaik	txeit
Leuts	laitz	leik	loit
Naits	neitz	noik	nuit
Seits	soitz	suik	saut
Zoits	zuitz	zauk	zeut
Buits	bautz	beuk	bait
Pauts	peutz	paik	peit
Meuts	maitz	meik	moit

XI Ikaskisuna

Gars	gerz	gořs	guřz	gils	galz	gens	gonz
Kers	korz	kuřs	kiřz	kals	kelz	kons	kunz
Yors	yurz	yis	yařz	yels	yolz	yuns	yinz
Jurs	jirz	jařs	jeřz	jols	julz	jins	janz
Dirz	darz	deřs	deřz	duls	dilz	dans	denz
Tars	terz	tořs	tuřz	tils	talz	tens	tonz
Txers	txorz	txuřs	txiřz	txals	txelz	txons	txunz
Lors	lurz	liřs	lařz	lels	lolz	luns	linz
Nurs	nurz	nařs	neřz	nols	nulz	nins	nanz
Sirs	sarz	seřs	sořz	suls	silz	sans	senz
Zars	zerz	zořs	zuřz	zils	zalz	zens	zonz
Bers	borz	buřs	biřz	bals	belz	bons	bunz
Pors	purz	piřs	pařz	pels	polz	puns	pinz
Murs	mirz	mařs	meřz	mols	mulz	mins	manz

Gaurz	geurz	gaiřs	geiřz	goils	guilz	gauns	geunz
Keurz	kairz	keiřs	kořz	kuils	kaulz	keuns	kainz
Yairz	yeurz	yoiřs	yuiřz	yaulz	yeulz	yains	yeinz
Jeurz	joirz	juiřs	jauřz	jeuls	jailz	jeins	joinz
Doirz	duirz	dauiřs	deuřz	dails	deilz	doins	duinz
Tuirz	taurz	teuiřs	taiřz	teils	toilz	tuins	taunz
Txaurz	txeurz	txaiřs	txeiřz	txoils	txuilz	txauns	txeunz
Leurz	lairz	leiřs	loiřz	luils	laulz	leuns	lainz
Nairz	neurz	noiřs	nuiřz	nauls	neulz	nains	neinz
Seurz	sourz	suiřs	sauřz	seuls	sailz	seins	soinz
Zourz	zuirz	zauřs	zeuřz	zails	zeilz	zoins	zuinz
Buirz	baurz	beuiřs	baiřz	beils	boilz	buins	baunz
Paurz	peurz	paiřs	peiřz	poils	puilz	pauns	peunz
Meurz	mairz	meiřs	moiřz	muils	maulz	meuns	mainz

XII Ikaskixuna

Garts	gertz	gork	gurt	giřts
Keřtz	kořk	kuřt	kisk	kast
Yozk	yuzt	yilts	yaltz	yents
Ĵuntz	ĵirts	ĵartz	ĵerk	ĵort
Diřts	dařtz	deřk	dořt	dusk
Tast	tezk	tozt	tults	tiltz
Txents	txontz	txurts	txirtz	txark
Lort	luřts	liřtz	lařk	leřt
Nusk	nist	nazk	nezt	nołts
Siltz	sants	sentz	sorts	surtz
Zark	zert	zořts	zuřtz	ziřk
Beřt	bosk	bust	bizk	bazt
Polts	pultz	pints	pantz	perts
Murtz	mirk	mart	meřts	mořtz

Gaurts	geurtz	gairk	geirt	goiřts	guiřtz
Keuřk	kaiřt	keisk	koist	kuzk	kauzt
Yailts	yeiltz	yoints	yuintz	yaurts	yeurtz
Ĵeirk	ĵoirt	ĵuiřts	ĵaurtz	ĵeuřk	ĵaiřt
Doisk	duist	dauzk	deuzt	dailts	deiltz
Tuints	tauntz	teurts	tairtz	teirk	toirt
Txauřts	txeuřtz	txairk	txeirt	txoisk	txuist
Leuzk	laizt	leilts	loiltz	luints	launtz
Nairts	neirtz	noirk	nuirt	nauřts	neuřtz
Seirk	soirt	suisk	saust	seuzk	saizt
Zoilts	zuiltz	zaunts	zeuntz	zairts	zeirtz
Buirk	baurt	beuřts	bairtz	beirk	boirt
Pausk	peust	paizk	peizt	poilts	puiltz
Meunts	maintz	meirts	moirtz	muirk	maurt

XIII Ikaskixuna

a-xa	a-xe	a-xo	a-xu	a-xi
a-le	a-lo	a-lu	a-li	a-la
a-ño	a-ñu	a-ñi	a-ña	a-ñe

a-xau	a-xeu	a-xai	a-xei	a-xoi	a-xui
a-leu	a-lai	a-lei	a-loi	a-lui	a-lau
a-ñai	a-ñei	a-ñoi	a-ñui	a-ñau	a-ñeu

XIV Ikaskixuna

e-xar	e-xer	e-xos	e-xuz	e-xil	e-xan
e-ler	e-loŕ	e-lus	e-liz	e-lal	e-len
e-ñor	e-ñur	e-ñis	e-ñaz	e-ñel	e-ñon

e-xaur	e-xeur	e-xais	e-xeiz	e-xoil	e-xuin
e-leur	e-lair	e-leis	e-loiz	e-luil	e-laun
e-nair	e-ñeir	e-ñois	e-ñuiz	e-ñaul	e-ñeul

XV Ikaskixuna

o-xats	o-xetz	o-xok	o-xut
o-lets	o-lotz	o-luk	o-lit
o-ñots	o-ñutz	o-ñik	o-ñat
o-xauts	o-xeutz	o-xaik	o-xeit
o-leuts	o-laitz	o-leik	o-loit
o-ñaits	o-ñeitz	o-ñoik	o-ñuit

XVI Ikaskixuna

u-xars	u-xerz	u-xofs	u-xurz	u-xils	u-xenz
u-lers	u-lorz	u-lurs	u-lirz	u-lals	u-lunz
u-ñors	u-ñurz	u-ñifs	u-ñarz	u-ñels	u-ñinz
u-xaurs	u-xeurz	u-xairs	u-xeirz	u-xoils	u-xeunz
u-leurs	u-lairz	u-leifs	u-loirz	u-luils	u-lainz
u-ñairs	u-ñeirz	u-ñoifs	u-ñuirz	u-ñauls	u-ñeinz
				u-xaulz	u-xauns
				u-lelz	u-leuns
				u-ñolz	u-ñuns
				u-xullz	u-xauns
				u-laulz	u-leuns
				u-ñeulz	u-ñains

XVII Ikaskixuna

i-xarts	i-xertz	i-xork	i-xurt	i-xirts	i-xartz	i-xeŕk	i-xoft
i-xesk	i-xost	i-xuzk	i-xizt	i-xalts	i-xeltz	i-xonfs	i-xuntz
i-lorts	i-lurtz	i-lirk	i-lart	i-lefts	i-lortz	i-lurk	i-lirt
i-lusk	i-list	i-lazk	i-lezt	i-lolts	i-lultz	i-lints	i-lantz
i-ñirts	i-ñartz	i-ñerk	i-ñort	i-ñurfs	i-ñirtz	i-ñark	i-ñeft
i-ñask	i-ñest	i-ñozk	i-ñuzt	i-ñilfs	i-ñaltz	i-ñents	i-ñontz

i-xaurts	i-xeurtz	i-xairk	i-xeirt	i-xoirts	i-xuirtz	i-xaufk	i-xeurt
i-xeusk	i-xaist	i-xeizk	i-xoizt	i-xuilts	i-xaultz	i-xeunts	i-xaintz
i-lairts	i-leirtz	i-loirk	i-luirt	i-laurfs	i-leurtz	i-lairk	i-leift
i-leisk	i-loist	i-luizk	i-lauzt	i-leulfs	i-lailtz	i-leimts	i-lointz
i-ñoirts	i-ñoirtz	i-ñaurk	i-ñeurt	i-ñairfs	i-ñeiftz	i-ñoirk	i-ñoirt
i-ñuisk	i-ñauzt	i-ñeuzk	i-ñauzt	i-ñeilfs	i-ñoiltz	i-ñuimts	i-ñauztz

XVIII Ikaskixuna

a-tsa	ar-tse	aŕ-tso	al-tsu	an-tsi
a-tze	ar-tzo	aŕ-tzu	al-tzi	an-tza
il-ḍo	in-ḍu	il-ḍi	in-da	il-ḍe
il-ṭu	in-ṭi	il-ṭa	in-ṭe	il-ṭo

a-tsau	ar-tseu	aŕ-tsai	al-tsei	an-tsoi	a-tsui
a-tzeu	ar-tzai	aŕ-tzei	al-tzoi	an-tzui	a-tzau
il-ḍai	in-ḍei	il-ḍoi	in-ḍui	il-dau	in-ḍeu
il-ṭei	in-ṭoi	il-ṭui	in-ṭau	il-ṭeu	in-ṭai

XIX Ikaskixuna

e-tsar	er-tser	eŕ-tsos	el-tsuz	en-tsil	er-tsan
e-tzer	er-tzor	eŕ-tzus	el-tziz	en-tzal	eŕ-tzen
il-dor	in-ḍur	il-dis	in-daz	il-ḍel	in-ḍon
il-ṭur	in-ṭir	il-ṭas	in-ṭez	il-ṭol	in-ṭun

e-tsaur	er-tseur	eŕ-tsais	el-tseiz	en-tsoil	el-tsuin
e-tzeur	er-tzair	eŕ-tzeis	el-tzoiz	en-tzuil	en-tzaun
il-ḍair	in-ḍeir	il-ḍois	in-ḍuiz	il-daul	in-ḍeun
il-ṭeir	in-ṭoir	il-ṭuis	in-ṭauz	il-ṭeul	in-ṭain

XX Ikaskizuna

o-tsats	or-tsetz	or-tsok	ol-tsut	on-tsits
o-tzets	or-tzotz	or-tzuk	ol-tzit	on-tzatz
il-ċots	in-ċutz	il-ċik	in-ċat	il-ċek
il-ċuts	in-ċitz	il-ċak	in-ċet	il-ċot

o-tsauts	or-tseutz	or-tsaik	ol-tseit	on-tsoits
o-tzeuts	or-tzaitz	or-tzeik	ol-tzoit	on-tzuitz
il-daits	in-ċeitz	il-doik	in-ċuit	il-ċauk
il-ċeits	in-ċoitz	il-ċuik	in-ċaut	il-ċeut

XXI Ikaskixuna

u-tsars	ur-tserz	ur-tsofs	ul-tsuřz	un-tsils	u-tsalsz	ur-tsens	ur-tsonz
u-tzers	ur-tzorz	ur-tzuřs	ul-tzifz	un-tzals	u-tzelz	ur-tzons	ur-tzunz
il-dors	in-durz	il-difs	in-darz	il-dels	in-dolz	il-duns	in-dinz
il-tuas	in-türz	il-tars	in-terz	il-tols	in-tulz	il-tins	in-tanz

u-tsaurs	ur-tseurz	ur-tsairs	ul-tseifz	un-tsoils	u-tsuilz	ul-tsauns	un-tseunz
u-tzeurs	ur-tzairz	ur-tzeifs	ul-tzoifz	un-tzuils	u-tzaulz	ul-tzeuns	un-tzainz
il-dairs	in-deurz	il-doifs	in-duifz	il-dauls	in-deulz	il-dains	in-deinz
il-teirs	in-toirz	il-tuifs	in-taufz	il-teuls	in-tailz	il-teins	in-toinz

XXII Ikaskizuna.

au-tsarts	aur-tsertz	auf-tsork	aul-tsurt	aun-tsierts	au-tsartz	aur-tsefk	auf-tsoft
au-tsezk	aur-tsost	auf-tsuzk	aul-tsizt	aun-tsalts	au-tseltz	aul-tsonts	aun-tsuuntz
au-tzorts	aur-tzurtz	auf-tzirk	aul-tzart	aun-tzerits	au-tzortz	aur-tzurk	auf-tziift
au-tzusk	aur-tzist	auf-tzazk	aul-tzeit	aun-tzoltz	au-tzultz	aul-tziints	aun-tzantz
il-dirts	in-dartz	il-derk	in-dort	il-durts	in-dirtz	il-dark	in-dert
il-dask	in-dest	il-dozk	in-duzt	il-dilts	in-daltz	il-dents	in-dontz
il-terts	in-tortz	il-turk	in-tirt	il-tarts	in-tertz	il-tork	in-turt
il-tosk	in-tust	il-tuzk	in-tazt	il-telts	in-toltz	il-tunts	in-tintz

— g —

au-tsaurts	aur-tseurtz	auf-tsairk	aul-tseirt	aun-tsoirts	au-tsuirtz	aur-tsaufk	aur-tseurt
au-tseusk	aur-tsaist	auf-tseizk	aul-tsoizt	aun-tsuilts	au-tsaultz	aul-tseunts	aun-tsauntz
au-tzairts	aur-tzeirtz	auf-tzoirk	aul-tzuirt	aun-tzaufk	au-tzeurtz	aur-tzairk	auf-tzeift
au-tzeisk	aur-tzoist	auf-tzuizk	aul-tzauzt	aun-tzeults	au-tzailtz	aul-tzeints	aun-tzointz
il-doirts	in-duirtz	il-daurk	in-deurt	il-dairts	in-deirtz	il-doirk	in-duirt
il-duisk	in-daust	il-deuzk	in-daizt	il-deilts	in-doiltz	il-duints	in-dauntz
il-taurts	in-teurtz	il-tairk	in-teirt	il-toirts	in-tuirtz	il-taufk	in-teurt
il-teusk	in-taist	il-teizk	in-toizt	il-tuilts	in-taultz	il-teunts	in-taintz

XXIII Ikaskizuna

A, al, ar, ar̄tz, altz, atz, ats, antz. Gau, geu, gaur̄, gar̄, gor̄, goi, gai, gan, gatz, gaitz, goiz, giltz, gantz, geun, gei. Ke, kai. Yat, yak, yan, yok, yon. Jan, jaun, jai, jo. Au, auts, auntz. Ai, aitz, ain.

Ez, ertz. Deus, deun, duin, dei. To. Txal, txil, txar̄, txis, txut. Eu, eun. Ei, ein, eitz.

O, ol, on, or̄, or̄tz, otz, ots. Lan, len, lar̄, ler̄, lor̄, lur̄, latz, lats, lots, leiz, lei, lai, loi, lo, leun. Neu, ni, nun, noz, nork, nai, nar̄, nar̄u. Oi, oin.

Ur, ur̄, uts, untz, un. Sai, sei, satz, sits, sein, soin, su, sur̄. Zai, zoi, zeu, zu, ze, zei, zur, zur̄, zal, zail, zuil, zain, zein, zor̄, zotz, zer, zan, zar̄. Ui, nin.

I, itz, il. Min, muin, mun, mus, mai, me, mi, mar̄, matz. Bai, bei, bein, be, bi, bat, bas, baltz, bart, batz, bits, bost.

XXIV Ikaskixuna

A gin, a ken, a yen, a xe, a dař, a te, a tso, a tzo, a txuř, a řa, al di, a nai, a ře, a řa, ar i, ar i, a sun, a za, a bi, a paitz, a mu. Go goř, ge yen, gĩ jař, ga xo, gu da, gu tař, gi xats, gař atz, gař txu, go ři, ge la, gan gař, ga řuř, gi řař, gor u, gař i, go se, ga za, gi bel, gur pil, gař mu. Kai ku, ka ko, kal te, ke dař, kus kuř, ku tun, ken du, kiř u, kis ket, ker eiz, kol dař, kon goř, kol ko, koi pe, kor ta, kir ten, ku ku, ku tsu, ka pař, ko ko. Yu at, yo nat, yo zak, yo zan, yau tsok, yau tson, yaus tak, yaus tan, yaus kuk, yaus kun, ya ko, ya kok, ya kon, ya tak, ya tan, ya kuk, ya kun, ya tzuz, ya zak, ya zan. Jo si, jau tsi, ja tzi, jan tzi, jař i, ja so, ja zo, ja kin, ja ki, jan z ki, ju an, ja on, ja yo, ja gi, jař ki, ja uř ti, joř ai, ja yotz, ja sa, ja uř i. Au si, au tu, au ř e, au pa, au zo, au zi, au me, aul ki, aur ten, au ř kez, aus po, aus ki, au xe, auz pez, au ř a. Ai de, ai da, ain bat, aiz ta, aiz to, aiz tu.

E gon, e kin, e yo, e dan, e ten, e tsi, e tzi, e txe, el du, en da, er o, e ř o, er a, e ř i, e ř az, e san, e ze, e ř bi, e ř pe, eme. De ř u, di dař, don ge, dan ga, do mu, do ne, do zu, do gu, da be, daus ku, daus taz, dau tso, dir a, do daz, da bez, do zak, do zan, da kař t, da toř, da kust. Tan tai, ta lo, to ki, ti ř i, to les, tir a, to pin, to to. Txa kuř, txor i, txis tu, txin doř, txin goř, txa lo, txo ko, txu ř u, txa ř i, txa kil, txi ř in, txin txin, txal dan, txi ki, txi pin, txi kař, txa ř txa ř, txa txa ř, txi jo, txir o, txin bo. Eu ki, eu tsi, eu ř i, eur i,

eule, eu zan, eu tson, eus kun, eus tan, eu tzun.
Eiz tau.

O gi, o kil, o yan, o xin, o dol, o ta, o tso, o tzan,
o tu, o lo, o nil, o lo, o nez, or i, or i, os ki, oz pin,
o bi, o pa, or ma. La sun, la' i, la gi, la' e, lo tu,
le ku, lo di, lo katz, la' ain, lu ze, lar u, la ki, lan da,
ler den, lir ain, la gatz, li or, la ño, la be, lu' un. Na
gi, na sai, na ba', ne ke, nes ka, ne ga', nau si, neu' i,
neu' kin, naz tu, na' u, ne gu, nor tu, ner au, ne ba.
Oi men.

U zan, u sain, u sin, u da, u ga', u pe, u' un, ur
din, u' dai, ur te, u' ki, us te, u so, u le, un tze, u me,
u' eitz, u' e, u zu, us tel. Su zi, sa bel, so so, sa' i,
sar i, su ge, sa gu, sa gatz, sa ga', sa min, so na,
sen do, sa bai, sal du, sa me, sa kel, sa yetz, sel do',
se me, se na'. Zor i, zar a, zor o, zu gatz, za bal, zin
do, zin tzo, zu zen, zu ten, zo' o, zo' i, zer den, zal gi,
za ma, zo li, zu toi, zi atz, zi katz, zi or, zis ku. Uin du.

I gan, i katz, i ja, i xil, i di, i txal, in da', i to, il
go', in txau', i lun, i ñontz, ir aun, ir intz, is te',
iz pi, i ba', i pa', iz men. Ba e, be gi, bil du', bus tan,
bi atz, bu la', ber un, be da', bi da', bi de, bo lu,
be le, be tsein, bar e, bar atz, bur u, bur di, bur din,
bur pil, bi xa'. Pi ko', pa pa', piz ti, pus ka, po lit,
pi lo, pi txaf, pa' kak, pis ta. Mur u, ma lu, mi ats,
men di, min go', mu ga, mu ga', mus tu', mu ke',
mus ke', mos ko', mu til, ma ku, ma kil, mi xa', mo
tel, mu su, mu' i, mur ko, ma katz, miz ka.

XXV Ikaskixuna

As kal du, ar a gi, a ri ño, ar da o. Ga ber di, gar a
gar, gof in go, ga tza tu. Kis kil du, ki kil du, ke ber e,
kur in ga. Yau tse zak, yau tso zan, yaus ku zak, yaus
ku zan. Jos tof atz, jar a mon, jaur e gi, jus tur i.
Auf ki ñu, au zo ko, au tof tu. Aiz ki de, aiz tu ta.

E kañ i, er o si, es kar atz, ez te gu. Dau tso gu,
daus ta zu, daus ku be, dau tzu gu. To les tu, tan bo
lin, tan ta di. Txar i ki, txi mis ta, txir i kol, txi lis ta.
Euz ker a, euz kel dun, eur i txu, eu tsir ik. Eiz tar i.

O ñan de, or ka til, o sa ba, or a si. Le nen go, la ga
tu, la ke tu, lo ka tu. Nez ka til, nez ka to, no ber a,
nañ ez tu. Oi kin tza.

U gar i, uf a tu, u daz ken, u ga yotz. Sa gu zañ,
suf tzu lu, su min du, sor o si. Zus teñ ai, zir o la, zer
e gin, za mar i.

I ka si, iz ki ñu, i ñur i, i xer di. Ber a katz, be ta zal;
bur es tun, be ko ki. Pos po lin, pi txar txar. Ma dar i,
mor os ko, mus teñ oi, mi añ le, mus teñ le.

XXVI Ikaskixuna

Ar er i jo, aŕ en goŕ i. Gaz tan ber e, gar a gaŕ do.
Ku ku sa gaŕ, kaŕ a maŕ o. Yaus ta za na, yaus ku za
na. Jaun goi ku a, jar i jo nik. Au toŕ ki xun.

E ga ber e, es ku mu tuŕ. Da go ni la, daus ku zu be.
Txor i ku me, txaf i ku me. Euz ke leŕ i.

O gi gaz tai, o tso ku me. Lo ta zi ĩa, la gun da sun.
Na sai ker i, naŕ u goŕ i. Oi kin tze a.

U ga za ba, zu ga ber e. Sen do ta sun, sa lo ber e.
Za pa bur u, zor i gez to.

Ir a kuŕ i, i ño ta zi. Be gi txin doŕ, ba seŕ i ĩaŕ. Pa
paŕ goŕ i, pus ka tu ta. Mu kir i jo, moŕ os ko tu.

XXVII Ikaskixuna

A E O U I

		I			
A	E	O	U	I	
a	e	o	u	i	

	II			
Ak	at	ga	ka	
Ets	etz	ye	je	
Ol	on	do	to	
Ur	ur	txu	lu	
Is	iz	ni	si	

	III			
A-e	ga-ek	ka-et	ya-ets	ja-etz
A-o	da-ol	ta-on	txa-or	la-or
E-a	ne-as	se-az	ze-ak	be-at
O-e	po-ets	mo-etz	go-el	ko-en
O-u	yo-ur	jo-ur	do-us	to-uz
U-a	txu-ak	lu-at	nu-ats	su-ats
U-o	zu-ol	lu-on	pu-or	mu-or
I-a	gi-as	ki-az	yi-ats	ji-atz
I-e	di-el	ti-en	txi-er	li-er
I-o	ni-os	si-oz	zi-ok	bi-ot

	IV			
A-eu	ga-euk	ka-eut	ya-euts	ja-eutz
A-ei	da-eil	ta-ein	txa-eir	la-eir
A-oi	na-ois	sa-oiz	za-oik	ba-oit
E-au	pe-ants	me-autz	ge-aul	ke-aun
E-ai	ye-air	je-air	de-ais	te-aiz
O-eu	txo-euk	lo-eut	no-cuts	so-eutz
O-ei	zo-eil	bo-ein	po-eir	mo-eir
U-an	gu-auk	ku-aut	yu-auts	ju-autz
U-oi	du-oil	tu-oin	txu-oir	lu-oir
I-au	ni-aus	si-auz	zi-ank	bi-aut
I-eu	pi-euts	mi-eutz	gi-eul	ki-eun
I-ai	yi-air	ji-air	di-ais	ti-aiz
I-ei	txi-eik	li-eit	ni-eits	si-eitz
I-oi	zi-oil	bi-oin	pi-oir	mi-or

XXVIII Ikaskixuna

AU	EU	AI	EI	OI	UI
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

I

AU	EU	AI	EI	OI	UI
au	eu	ai	ei	oi	ui

II

Auk	aut	gau	kau
Euts	eutz	yeu	jeu
Ail	ain	dai	tai
Eir	eif	txei	lei
Ois	oiz	noi	sol
Uik	uit	zui	bui

III

Au-a	gau-ak	kau-at	yau-ats	jau-atz
Au-o	dau-ol	tau-on	txau-or	lau-of

IV

Au-au	gau-auk	kau-aut	yau-auts	jau-autz
Au-oi	dau-oil	tau-oin	txau-oir	lau-oif

XXIX Ikaskixuna.

G, D, B, P, M

I

Ga	ge	go	gu	gi	gau	geu	gai	gei	goi	gui
De	do	du	di	dan	deu	dai	dei	doi	dui	da
Bo	bu	bi	bau	beu	bai	bei	bei	bui	ba	be
Pu	pi	pau	peu	pai	pei	poi	put	pa	pe	po
Mi	mau	meu	mai	mei	moi	mui	ma	me	mo	mu

II

age	ego	ogu	ugi	igau	augen	eugen	eugai	aigei	eigoi	oigui	uiga
edo	odu	udi	idau	andeu	eudai	aidei	aidei	eidoi	oidui	uida	ade
obu	ubi	ibau	auben	eubai	aibei	eiboi	eiboi	oibui	uiba	abe	ebo
upi	ipau	aupeu	eupai	aipai	eipoi	oipui	oipui	uipa	ape	epo	opu
iman	auimeu	eumai	aimai	etmoi	otmoi	uima	uima	ame	emo	omu	umi

alge	elgo	olgu	ulgi	ilgau	aulgeu	eulgai	ailgei	eilgoi	oilgui	uilga
engo	ongu	ungi	ingau	aungen	cungai	aingei	eingoi	oingui	uinga	ange
orgu	urgi	irgau	aurgu	eurgai	airgei	eirgoi	oirgui	uirga	arge	ergo
urgi	itgau	aurgu	eurgai	airgei	eirgoi	oirgui	uirga	arge	ergo	orngu
auldau	euldeu	aildai	eldei	oildoi	uildui	alda	elde	oldo	uldu	auldi
eundeu	aindai	eindei	oindoi	uindui	anda	ende	ondo	undu	sundi	eundau
airdai	eirdei	oirdoi	uirdui	arda	erde	ordo	urdu	irdai	aurdau	eurdeu
eirdei	oirdoi	uirdui	arda	erde	orde	urdu	irdai	aurdau	eurdeu	airdai
oilboi	uilbui	alba	elbe	olbo	ulbu	ilbi	aulbau	eulbeu	aibai	eilbei
uinbui	aiba	enbe	onbo	unbu	inbi	aunbau	eunbeu	ainbai	einbei	oinboi
arba	erbe	orbo	urbu	irbi	aurbau	eurbeu	aibrbai	eirbei	oirbei	uirbui
erbe	ofbo	urbu	irbi	aurbau	eurbeu	aibrbai	eirbei	oirbei	uirbui	arba
ospo	uspu	ispi	auspau	euspeu	aispai	eispei	oispoi	uispui	aspa	espe
uzpu	izpi	auzpau	euzpeu	aizpai	eizpei	oizpoi	uizpui	azpa	ezpe	ozpo
irpi	aurpau	eurpeu	airpai	eirpei	oirpoi	uirpui	arpa	erpe	orpo	urpu
aurpau	eurpeu	airpai	eirpei	oirpoi	uirpui	arpa	erpe	orpo	urpu	irpi
eusmeu	aismai	eismei	oismoi	uismui	asma	esme	osmo	usmu	ismi	ausmau
aizmai	eizmei	oizmoi	uizmui	azma	ezme	ozmo	uzmu	izmi	auzmau	euzmeu
eirmei	oirmoi	uirmui	arma	erme	ormo	urmu	irmi	aurmau	eurmeu	airmai
oirmoi	uirmui	arma	erme	ormo	urmu	irmi	aurmau	eurmeu	airmai	eirmei

XXX Ikaskizuna

K, T

I

Ka ke ko ku ki kau ken kai kei koi kui
 Te to tu ti tau teu tai tei toi tui ta

II

ake eko oku uki ikau ankeu eukai alkei eikoi oikui uika
 eto otu uli auteu eutai atei etoi otui uta aute euto

III

aske	esko	osku	uski	iskan	ausken	euskai	aiskei	eiskoi	oiskui	uiska
ezko	ozku	uzki	izkau	anzken	euzkai	aizkei	eizkoi	oizkui	uizka	azke
orku	urki	irkau	aurkeu	eurkai	airkei	eirkei	oirkui	uirka	arke	erko
urki	irkau	aurkeu	eurkai	airkei	eirkei	oirkei	oirkui	uirka	arke	erko
istau	auste	custai	aistei	eistoi	oistui	uista	aste	esto	ostu	usti
auzteu	euztai	alztei	eiztoi	oiztui	uizta	azte	ezto	oztu	uzfi	iztan
eurtai	airtei	eirtoi	oirtui	uirta	arte	erto	ortu	urti	irtau	aurteu
alfoi	eiftoi	oiftoi	nifia	afto	erto	ortu	urti	iftau	aufteu	euftei

iv

ak	ek	ok	uk	ik	auk	euk	aik	eik	oik	uik
et	ot	ut	it	aut	eut	ait	eit	oit	uit	at

v

ark	erk	ork	urk	irk	aurk	eurk	airk	eirk	oirk	uirk
esk	usk	isk	ausk	ausk	eufk	aufk	eufk	oisk	uisk	ask
ezk	izk	auzk	euzk	aizk	eizk	oizk	uizk	azk	ezk	ozk
urt	aurt	eurt	airt	eirt	oirt	uirt	art	ert	ort	urt
aust	eurt	airt	eirt	oirt	uirt	art	eft	oft	urt	ift
aust	aist	eist	oist	uist	ast	est	ost	ust	ist	aust
aust	aist	eist	oist	uist	ast	est	ost	ust	ist	aust
aust	aist	eist	oist	uist	ast	est	ost	ust	ist	aust

XXXI Ikaskixuna

Y, j

I

Ya ye yo yu yi yan yeu yai yel yoi yui
Je jo ju jl jau jeu jai jei joi jui ja

II

aye ayo ayu ayi ayan ayeu ayaf ayei ayoi ayui aya
eyo eyu eyi eyau eyeu eyai eyei eyul eya eye
oyu oyi oyau oyeu oyai oyei oyoi oyui oya oyo
uyi uyau uyeu uyai uyei uyoi uyul uya uye uyo uyu
ija ije ijo iju iji ijau ijeu ijai ijel ijoi ijui

XXXII Ikaskixuna

X

axa	axe	axo	axu	axi	axau	axeu	axai	axei	axoi	axui
exe	exo	exu	exi	exau	exeu	exai	exei	exoi	exui	exu
oxo	oxu	oxi	oxau	oxeu	oxai	oxei	oxoi	oxui	oxa	oxe
uxu	uxi	uxau	uxeu	uxai	uxei	uxoi	uxui	uxa	uxe	uxo
ixi	ixau	ixeu	ixai	ixei	ixoi	ixui	ixa	ixe	ixo	ixu
auxau	auxeu	auxai	auxei	auxoi	auxui	auxa	auxe	auxo	auxu	auxi
euxeu	euxai	euxei	euxoi	euxui	euxa	euxe	euxo	euxu	euxi	euxau
aixai	aixei	aixoi	aixui	aixa	aixe	aixo	aixu	aixi	aixau	aixeu
eixei	eixoi	eixui	eixa	eixe	eixo	eixu	eixi	eixau	eixeu	eixoi
oixoi	oixui	oixa	oixe	oixo	oixu	oixi	oixau	oixeu	oixoi	oixei
uixui	uixa	uixe	uixo	uixu	uixi	uixau	uixeu	uixai	uixei	uixoi

XXXIII Ikaskizuna

TS, TZ

I

atse etso otsu utsi autseu eutsai atsei etsol otsui utsa
etzo otzu utzi autzeu eutzai atzei etzoi otzui utza autze

II

autse eltso oltso ultsi iltsau aultseu eultsai ailtsei eiltsoi oiltsoi uiltsoi
entso ontsu untsi intsau auntsau euntsai aintsei eintsoi ointsui uintsu
ortsu irtsau aurtsau eurtsai airtsei eirtsoi oirtsui uirtsa artse ertso
urtsai iftsau aurtseu eurtsai airtsei eirtsoi oirtsui uirtsa artse ertso
iltzau aultzeu eultzai ailtzei eiltzoi oiltzui ultza altze eltzo oltzu ultzi
auntzeu euntzai aintzei eintzoi ointzui uintza antze entzo ontzu untzi intzau
eurtzai airtzei eirtzoi oirtzui uirtza artze ertzo ortzu urtzi irtzau aurtzeu
airtzei eirtzoi oirtzui uirtza artze ertzo ortzu urtzi irtzau aurtzeu eurtzai

III

ats	ets	ots	uts	its	auts	cuts	aits	eits	oits	uits
etz	otz	utz	itz	antz	eutz	aitz	eitz	oitz	uitz	atzt

IV

alts	elts	olts	ults	ilts	aalts	ealts	ailts	eilts	oilts	uilts
ents	onts	unts	ints	aunts	eunts	aunts	eints	oints	uints	ants
orts	urts	irts	aurts	eurts	airts	eirts	oirts	uirts	arits	erits
urts	irts	aurts	eurts	airts	eirts	oirts	uirts	arits	erits	oirts
iltz	aaultz	eultz	aaultz	eultz	oultz	uultz	aultz	eultz	oultz	ultz
auntz	euntz	aaintz	eaintz	oaintz	uaintz	antz	entz	ontz	untz	intz
eurtz	airtz	eirtz	oirtz	uirtz	artz	ertz	ortz	urzt	irtz	aurtz
airtz	eirtz	oirtz	uirtz	artz	eirtz	ortz	urtz	irtz	aurtz	eurtz

XXXIV Ikaskixuna

TX

I

Txa txe txo txu txi
Txau txeu txui txei txoi txui

II

atxa	atxe	atxo	atxu	atxi	atxau	atxeu	atxai	atxei	atxoi	atxui
etxe	etxo	etxu	etxi	etxau	etxeu	etxai	etxei	etxoi	etxui	etxa
otxo	otxu	otxi	otxau	otxeu	otxai	otxei	otxoi	otxui	otxa	otxe
utxu	utxi	utxu	utxau	utxeu	utxai	utxei	utxoi	utxui	utxa	utxo
itxi	itxau	itxeu	itxai	itxei	itxoi	itxui	itxa	itxe	itxo	itxu
autxau	autxeu	autxai	autxei	autxoi	autxui	autxa	autxe	autxo	autxu	autxi
eutxeu	eutxai	eutxei	eutxoi	eutxui	eutxa	eutxe	eutxo	eutxu	eutxi	eutxau
aitxai	aitxei	aitxoi	aitxui	aitxa	aitxe	aitxo	aitxu	aitxi	aitxau	aitxeu
eitxei	eitxoi	eitxui	eitxa	eitxe	eitxo	eitxu	eitxi	eitxau	eitxeu	eitxai
oixtoi	oixtui	oixta	oixte	oixto	oixtu	oixxi	oixtau	oixtei	oixtuo	oixtuo
uitxui	uitxa	uitxe	uitxu	uitxi	uitxau	uitxeu	uitxai	uitxei	uitxui	uitxoi

III

altxe	eltxo	oltxu	ultxi	iltxau	aultxeu	eultxai	ailtxei	eiltxoi	oiltxui	uiltxa
entxo	ontxu	untxi	intxau	auntxeu	euntxai	aintxei	eintxoi	ointxui	uintxa	antxe
ortxu	urtxi	irtxau	aurtxeu	eurtxai	airtxei	eirtxoi	oirtxui	uirtxa	artxe	ertxo
urtxi	irtxau	aurtxeu	eurtxai	airtxei	eirtxoi	oirtxui	uirtxa	artxe	ertxo	ortxu

XXXV Ikaskixuna

L, N

I

La le lo lu li lau leu lai lei loi lui
 Ne no nu ni nau neu nai nei noi nui na

II

ale elo olo uli auleu eulai alei eloi ula
 eno onu uni auneu eunai anei enoi onui una anc

III

arle	erle	orlu	urli	irlau	aurleu	eurlai	airlei	eirloi	uiria
erle	orlu	urli	irlau	aurleu	eurlai	airlei	eirloi	uiria	arle
oslu	usli	islaui	ausleu	euslai	aislei	eisloi	oislui	uisla	eslo
uzli	izlaui	auzleu	euzlai	aizlei	eizloi	oizlui	uizla	azle	ozlu
irnaui	aurneu	eurnai	airnei	eirnoi	oirnui	uirna	arne	erno	urni
aurneu	urnai	airnei	eirnoi	oirnui	uirna	arne	erno	urni	irnaui
eusnai	aisnei	eisnoi	oisnui	uisna	asne	esno	osnu	usni	ausneu
aiznei	eiznoi	oiznui	uizna	azne	ezno	oznu	uzni	iznu	euznai

IV

al el ol ul il aul eul ail eil oil uil
 en on un in aun eun ain ein ein un au

XXXVI Ikaskixuna

L, N, T, D

a.a	a.e	alo	alu	ali	alau	aleu	alai	alei	aloi	alui	ala	alo	aui
e.e	elo	elu	eli	e:au	e:eu	elaf	elai	e:oi	e:oi	ela	ela	ela	ela
olo	olu	oli	olau	oleu	olai	olei	oloi	oloi	oloi	ola	ola	ole	ole
ulu	uli	ulan	uleu	ulai	ulei	uloi	ului	ula	ula	ule	ule	ulo	ulo
ili	ilan	ilen	ilai	ilei	iloi	ilui	ila	ile	ile	ilo	ilo	ilu	ilu
a:aa	a:ae	a:ao	a:au	ani	a:au	a:eu	a:ai	a:ei	a:oi	a:oi	a:oi	a:ui	a:ui
e:ee	e:eo	e:eu	e:ei	e:au	e:eu	e:ai	e:ei	e:oi	e:oi	e:ui	e:ui	e:ua	e:ua
o:oo	o:ou	o:oi	o:au	o:eu	o:ai	o:ei	o:oi	o:oi	o:oi	o:ui	o:ui	o:ui	o:ui
u:uu	u:ui	u:au	u:eu	u:ai	u:ei	u:oi	u:ui	u:ai	u:ai	u:ui	u:ui	u:ui	u:ui
i:ii	i:ia	i:ie	i:ia	i:ei	i:oi	i:ui	i:ia	i:ie	i:ie	i:ui	i:ui	i:ui	i:ui
a:aa	a:ae	a:ao	a:au	a:ai	a:au	a:eu	a:ai	a:ei	a:oi	a:oi	a:oi	a:ui	a:ui
e:ee	e:eo	e:eu	e:ei	e:au	e:eu	e:ai	e:ei	e:oi	e:oi	e:ui	e:ui	e:ui	e:ui
o:oo	o:ou	o:oi	o:au	o:eu	o:ai	o:ei	o:oi	o:oi	o:oi	o:ui	o:ui	o:ui	o:ui
u:uu	u:ui	u:au	u:eu	u:ai	u:ei	u:oi	u:ui	u:ai	u:ai	u:ui	u:ui	u:ui	u:ui
i:ii	i:ia	i:ie	i:ia	i:ei	i:oi	i:ui	i:ia	i:ie	i:ie	i:ui	i:ui	i:ui	i:ui
il:iau	il:iea	il:ia	il:ei	il:oi	il:ui	il:ia	il:de	il:do	il:do	il:du	il:di	il:di	il:di
indeu	indai	indei	indoi	indui	inda	inde	indo	indo	indo	indi	indi	indu	indu

XXXVIII Ikaskixuna

S, Z

I

Sa	se	so	su	si	sau	seu	sai	sei	soi	sui
Ze	zo	zu	zi	zau	zeu	zai	zei	zoi	zui	za

II

ase	eso	osu	usi	ausen	eusai	asci	esoi	osuf	usa
ezo	ozu	uzi	auzen	euzai	azci	ezo	ozui	uza	aze

III

as	es	is	aus	eus	ais	eis	ois	uis
ez	oz	auz	euz	aiz	eiz	oiz	uiz	az

IV

alske	elsto	olsu	ulsni	ilspau	aulsmen
eunskai	ainstef	einstoi	oinsnui	uinspa	ansme
ersko	orstu	ursti	irsnau	aurspen	eursmai
airstei	eirstoi	oirstui	uirsna	arspe	ersmo
olzku	ulzti	ilzlan	aulzneu	eulzpai	aillzmei
einzkoi	oinztui	uinzla	anzne	enzpo	onznu
urzki	irztau	aurzleu	eurnai	airezpei	eirznoi
oifzkui	uifzta	arfle	erzno	orfzpu	urzmi

XXXIX Ikaskixuna

K, T, TS, TZ; L, N, R, R, S Z

ats au	atsa	atsetan	atsok	atsik
atz bat	atza	atzetan	atzok	atzik
ur au	ura	uretan	urok	urik
ař bat	ařa	ařetan	ařok	ařik
lagun au	laguna	lagunetan	lagunok	lagunik
ur epel bat	ur epela	ur epeletan	ur epelok	ur epelik
sagar au	sagara	sagaretan	sagarok	sagarik
matz bat	matza	matzetan	matzok	matzik
luř au	luřa	luřetan	luřok	luřik
batzar bat	batzara	batzaretan	batzarok	batzarik
ol au	ola	oletan	olok	olik
bustan bat	bustana	bustanetan	bustanok	bustanik
gan au	gana	ganetan	ganok	ganik
loř bat	lořa	lořetan	lořok	lořik
ixen au	ixena	ixenetan	ixenok	ixenik
eren bat	erena	erenetan	erenok	erenik
bolun au	boluna	bolunetan	bolunok	bolunik
ixar bat	ixara	ixaretan	ixarok	ixarik
bizkar au	bizkara	bizkaretan	bizkarok	bizkarik
astelen bat	astelena	astelenetan	astelenok	astelenik
eres au	eresa	eresetan	eresok	eresik
okaran bat	okarana	okaranetan	okaranok	okaranik
sabel au	sabela	sabeletan	sabelok	sabelik
ikatz bat	ikatz	ikatzetan	ikatzok	ikatzik
untz au	untza	untzetan	untzok	untzik
aloger bat	alogera	alogeretan	alogerok	alogerik

XI. Ikaskizuna

A-A, E-E

ata au	añea	etxe bat	etxietan
ama bat	amea	bide au	bidietan
neba au	nebea	lañe bat	lañietan
añeba bat	añebea	aste au	astietan
aizta au	aiztea	urte bat	urtietan
ola bat	olea	galbae au	galbaietan
zama au	zamea	esne bat	esnietan
uda bat	udea	upe au	upietan
azta au	aztea	arte bat	artietan
zara bat	zarea	untze au	untzietan
gela au	gelea	erpe bat	erpietan
aza bat	azea	ore bat	orietan
lema au	lemea	ontzi bete au	ontzi betietan
aska bat	askea	mendi luze bat	mendi luzietan
opa au	opea	oge au	ogietan
aña bat	añea	ibar eze bat	ibar ezietan
aga au	agea	ale au	alietan
ota bat	otea	koipe bat	koipietan
ira au	irea	itz obe au	itz obietan
laka bat	lakea	egun añe bat	egun añietan
birra au	birea	axe au	axietan
landa bat	landea	abere bat	aberietan
ugaza au	ugazea	okel ere au	okel erietan
joña bat	joñea	aratoste bat	aratostietan
parka onek	parkeak	golde au	goldietan

XLI Ikaskixuna

E-A, E-O

arte bat	artia	artiok
seme au	semia	semiok
ule bat	ulia	uliok
basaurde au	basaurdia	basaurdiok
urte bat	urtia	urtiok
bare au	baria	bariok
lañe bat	lañia	lañiok
olande au	olandia	olandiok
etxe bat	etxia	etxiok
bide au	bidia	bidiok
gaztae bat	gaztaia	gaztaiok
labe au	labia	labiok
ure bat	uria	uriok
bae au	baia	baiok
agure bat	aguria	aguriok
asafe au	asafia	asafiok
neke bat	nekia	nekiok
bele au	belia	beliok
eme bat	emia	emiok
emakume au	emakumia	emakumiok
erpe bat	erpia	erpiok
esne au	esnia	esniok
untze bat	untzia	untziok
upe au	upia	upiok
sayare bat	sayafia	sayafiok

XLII Ikaskixuna

C-A O-O

baso bat	basua	basuok
uso au	usua	usuok
lepo bat	lepua	lepuok
talo au	talua	taluok
beso bat	besua	besuok
laño au	lañua	lañuok
arto bat	artua	artuok
txiro au	txirua	txiruok
otso bat	otsua	otsuok
olo au	olua	oluok
ardao bat	ardaua	ardauok
mutil zoro au	mutil zorua	mutil zoruok
lasto bat	lastua	lastuok
moko au	mokua	mokuok
nezka arō bat	nezka arua	nezka aruok
orpo au	orpuā	orpuok
asto bat	astua	astuok
olo au	olua	oluok
olasko bat	olaskua	olaskuok
sagar̄do au	sagar̄dua	sagar̄duok
soso bat	sosua	sosuok
birigar̄o au	birigar̄ua	birigar̄uok
kako bat	kakua	kakuok
albo au	albua	albuok

XLIII Ikaskixuna

U, I

nañu au
zulu bat
buru au
gurgulu bat
goru au
bolu bat
akulu au
txistu bat
itxu au
musu bat
kiru au
muru bat
lupu au
malu bat
laru au

nañuba
zuluba
buruba
gurguluba
goruba
boluba
akuluba
txistuba
itxuba
musuba
kiruba
muruba
lupuba
maluba
laruba

nañubetan
zulubetan
burubetan
gurgulubetan
gorubetan
bolubetan
akulubetan
txistubetan
itxubetan
musubetan
kirubetan
murubetan
lupubetan
malubetan
larubetan

nañubok
zulubok
burubok
gurgulubok
gorubok
bolubok
akulubok
txistubok
itxubok
musubok
kirubok
murubok
lupubok
malubok
larubok

zaldi bat
idi au
zubi bat
eri au
uri bat
euli au
ardi bat
ezti au
arbi bat
ogi au
mendi bat
sari au
lagi bat
begi au
orasi bat

zaldija
idija
zubija
erija
urija
eulija
ardija
eztija
arbijaja
ogija
mendija
sarija
lagija
begija
orasija

zaldijetan
idijetan
zubijetan
erijetan
urijetan
enlijetan
ardijetan
eztijetan
arbijetan
ogijetan
mendijetan
sarijetan
lagijetan
begijetan
orasijetan

zaldijok
idijok
zubijok
erijok
urijok
eulijok
ardijok
eztijok
arbijok
ogijok
mendijok
sarijok
lagijok
begijok
orasijok

XLIV Ikaskixuna

AU, EU, AI, EI, OI, UI

gau bat	gaba	gabetan	gabok
lau onek	laba	labetan	labok
garau bat	garaba	garabetan	garabok
barau onek	baraba	barabetan	barabok
berak dau	eurek dabe		
berak dauz	eurek dabez		
berak nau	eurek nabe		
berak gauz	eurek gabez		
berak zau	eurek zabe (1)		
berak zauz	eurek zabez		
berak au	eurek abe		
berak auz	eurek abez (1)		
berak euzan	eurek ebezan		
berak dazau	eurek dazabe		
berak nazau	eurek nazabe		
ernai bat	ernaya	ernayetan	ernayok
epai au	epaya	epayetan	epayok
lai au	laya	layetan	layok
garai bat	garaya	garayetan	garayok
anai au	anaya	anayetan	anayok
erai bat	eraya	erayetan	erayok
zai au	zaya	zayetan	zayok
sai bat	saya	sayetan	sayok
joñai au	joñaya	joñayetan	joñayok
bei bat	beya	beyetan	beyok
lei au	leya	leyetan	leyok
dei bat	deya	deyetan	deyok
zoi au	zoya	zoyetan	zoyok
eroi bat	eroya	eroyetan	eroyok
ui au	uya	uyetan	uyok

(1) Era onek eztra ezizuten gauz.

XLV Ikaskizuna

AIL, AIN, AIT; AIS AIZ, AITS AITZ

urdail bat	urdala	urdaletan	urdalok	urdalik
zail au	zala	zaletan	zalok	zalik
usuil bat	usula	usuletan	usulok	usulik
abail au	abala	abaletan	abalok	abalik
gaztain bat	gaztaña	gaztañetan	gaztañok	gaztañik
artzain au	artzaña	artzañetan	artzañok	artzañik
sein bat	seña	señetan	señok	señik
soin au	soña	soñetan	soñok	soñik
uin bat	uña	uñetan	uñok	uñik
usain au	usaña	usañetan	usañok	usanik
betsein bat	betseña	betseñetan	betseñok	betseñik
otsein au	otseña	otseñetan	otseñok	otseñik
arain bat	araña	aranetan	arañok	arañik
suin au	sunā	sunetan	sunok	sunik
itxain bat	itxaña	itxañetan	itxañok	itxañik
iguin au	iguña	iguñetan	iguñok	iguñik
lirain bat	liraña	lirañetan	lirañok	lirañik
atezain au	atezaña	atezañetan	atezanok	atezañik
main bat	maña	mañetan	mañok	mañik
gaitz au	gatxa	gatxetan	gatxok	gatxik
aitz bat	atxa	atxetan	atxok	atxik
areitz au	aretxa	aretxetan	aretxok	aretxik
ureitz bat	uretxa	uretxetan	uretxok	uretxik
goiz au	goxa	goxetan	goxok	goxik
leiz bat	lexa	lexetan	lexok	lexik

XLVI Ikaskizuna

IL, IN, IT, IS, IZ, ITS, ITZ

mutil bat	mutila	mutiletan	mutilok	mutilik
nezkatilau	nezkatiġa	nezkatiletan	nezkatiġok	nezkatiġik
orġatil bat	orġatiġa	orġatiletan	orġatiġok	orġatiġik
opil au	opiġa	opiletan	opiġok	opilik
onil bat	oniġa	oniletan	oniġok	onilik
ukabil au	ukabiġa	ukabiletan	ukabilok	ukabilik
burpil bat	burpiġa	burpiletan	burpiġok	burpilik
okil au	okiġa	okiletan	okiġok	okilik
oxin bat	oxiġa	oxiġetan	oxinok	oxiġik
agin au	agiġa	aginetan	agiġok	aginik
burdin bat	burdiġa	burdinetan	burdiġok	burdinik
ozpin au	ozpiġa	ozpiġetan	ozpiġok	ozpiġik
okin bat	okiġa	okinetan	okiġok	okiġik
ixokin au	ixokiġa	ixokiġetan	ixokiġok	ixokiġik
min bat	miġa	miġetan	minok	miġik
usin au	usiġa	usinetan	usiġok	usiġik
polit bat	poliġa	poliġetan	poliġok	poliġik
gurbiz au	gurbixā	gurbixetan	gurbixok	gurbixik
txis bat	txixa	txixetan	txixok	txixik
bits au	bitxa	bitxetan	bitxok	bitxik
itz bat	itxa	itxetan	itxok	itxik
bixitz au	bixitxa	bixitxetan	bixitxok	bixitxik
sits bat	sitxa	sitxetan	sitxok	sitxik

XLVII Ikaskixuna

B

il	ilda
ixil	ixilda
egin	eginda
ezin	ezinda
jakin	jakinda
iraikin	iraikinda
eragin	eraginda
ubil	ubildu
biribil	biribildu
mutil	mutildu
oskil	oskildu
sotil	sotildu
burdin	burdindu
arin	arindu
bardin	bardindu
agin	agindu
bustin	bustindu
urdin	urdindu
goǝdin	goǝdindu
zikin	zikindu

XLVIII Ikaskizuna

J, Y

Oñek, edozer entzuteko, bepurubak jasoten yaro-yazak.

Erdeldunari jaramoten ba-yautsak, erofentzat ixango dok txarrena: gaiztokeri asko jarijongo yozak ire bijotzan.

Geure Aberijan jazoten dona gogua ezpa-yauskuk jasoten, ezkozak bizkatarak.

Nire txakurmiari zortzi umetxu jayo yakozak. ;Arek dozak txakurtxu ederak!

Atzo nire aizteak emon yaustanazan jostoratzaak, danak ausi yatazan.

Ire anayak poliño txistuba joten yaroyan.

Goxetik jagiten donak, bixitz luzia jadetsiko yon.

Gure lagunik obiena Zerura juan yakun; eta andik eskañ ugarijak bidalduko yauskuzan.

Euzkerea yakin bizkatarak, euzkeraz beti egin biar yok; eta etxakiñak ikasi biar yok.

Gaur jantzi yuadaz, ixekuak josi yaustazan parkeak edo prakeak.

Oñexek yakik irakaslarajak esan yauskuna: esan yauskuk beti gogo-añrian eukiñteko gure abendea uts-utsa dola.

Egi andijak irakasten yaroyazak gure irakaslarajak, eta sendoro buruban sartu biar yuaguz.

Euk jan ba-daustan niri jausi yatan sagata, asko loditu agiken.

Biztoki edo mundu onetan ona dona, betiko biztokijan Jaunaren Deunen artian jariko don.

Jaungoikua Zerutik jatzi zonan, eta seindu yakunan geu geronek gaizkatuteko.

Añitak esaten yaroyadan etxagiñadan iñoz aitzu nire gurasoen eta Bizkaya'ren alabea nola.

XLIX Ikaskixuna**I**

(A + A — EA: XL ikaskixuna ikusi)

KEPATXU TA PAULTXU

- Nire osabeak txoritxu polit-polit bat ekañi yaustak.
 - ¿Euria dok osaba ona! Ire amearen nebea dok ¿eztok?
 - Bai: bere nebarik gastiena.
-
- Auzokuak sagar au gazea dala yinok.
 - Baña sagar gaza orek ur andija yaukak.
 - Nire amama matiak emon yaustana dok.
 - Bai: beste bat amen yaukat: ire ama onak emon yaustana.
 - Ire amamea elexara juan dok niriakin.
-
- Nire etxian txakura bakañik yagok orain.
 - ¿Nun yagozak, ba, ire atita ta atea?
 - Añita soluan yagok, eta basuan aña.
 - Ire aña ta niria gustiz lantzaliak dozak.
 - Olakoxiak gixonak ixan biar dozala esaten yaroyak Abadiak.

II

(E + E — IE: XL ikaskixuna ikusi)

MIRENTXU TA JONETXU

- Miren, ¿ufengo domekean juango bai-gozan Arketa'ko artietara?
 - Bai, Jone, ta gukin nire aizteak be etoriko dozala uste yonak.
 - ¿Nun yagozan orain? ¿Beste etxietan?
 - Aratostietan ixekuaren etxera juan zonazan eta astiontxe etoriko dozan.
-
- Bilbaon yagon anai niriak mesarako iraztitxo edo liburutxo bat bidaldu yaustan, eta uri atako kalietan motz eta motzale asko ikusten dozala iratzi yauskun.
 - ¿Nortzuk dozan *motzak*?
 - Ondo-ondo etxakiñat. Zulu ta sakonetan, piztijak letxe, bixi dozan gixonak edo... Dongiak ei dozan.
 - Nik egoi-axietan euren arnasia yatorkula entzun yonat.
 - Oregatik egoya ain txara don.
-
- Goiko bidietan suge asko yabiltzala esan yaustan nire nebeak.
 - Ezetz uste yonat: añari entzun nik yautsonat sugiak etxoyazala bidietan bixi, bai baso-baruban.
 - Baso erietan ez, ¿ezton olan?
 - Ez erietan.
 - Ameriketan bixi ixan dozanak esaten yaroyen an sugiak ogietako barura sartzen yoyakenazala.
 - Baña ogietan aurkiñen dozanak otzanak ixaten yoyazan.

III

(E + A — IA: XLI ikaskizuna ikusi)

INAKITXU TA INAKETXU

- Iñake, ¿ezton ikusi eizkarijak basotik ekañi yoen basaurdia?
- Ez, Iñaki. ¿Zer dok *basaurde*?
- Basoetan bixi don urdia.
- ¿Zein margo edo kolore yaukak?
- Urdin-urdiña don, gure astuaren sabela lakoxe.

-
- ¿Ori dok gauñ goxetik ekañi don bele andija?
 - Orixe don.
 - ¿Eta nun daukak ire añeak igaz yeukan belia?
 - Il zonan.
 - ¿Noz il zuan?
 - Aurtengo lenengo astian.

-
- Guk etxian yaukanagun beyaren esnia esne edeña don.
 - Eta guk upe andi bi txakolin yaukaguz.
 - ¿Baña upiak beterik bai-yagozan?
 - Bete-beterik. An yuan agure ak ekañi yauskuzak upiak.
 - ¿Nundik? ¿Bakio'tik?
 - Bai: bertakua dok aguria.

IV

(E + O — IO: XLI ikaskizuna ikusi)

ANDERTXU TA JONTXU

- Añatsaldion etxuagu idoroten abi bat bez.
- Emengo artioak eztozak on-onak abirik eukiñeko.
- Sayariok txori asko jaten yoezala uste yuat.
- Sayariok eta beliok be...
- Ez: beliak etxaroyen jaten pizti ilak bano besterik.

-
- ¿Astion juango gozan uretan must-egiterra?
 - Ni bai.
 - ¿Zetarako dozak untziok?
 - Amu batzuk egiñeko.
 - Untze asko daukazak; baña eztozak onak untziok.

-
- ¿Lariok etxaukek txiñtxiñik ala?
 - Lare onetan inoz eztozak ixan asko.
 - Bidiok eruango gayabezak beste lare obiago batera.
 - Bide onetatik be eñazago bigurtuko gozak etxerantz.

V

(O + A — UA: XLII ikaskizuna ikusi)

AUSTINETXU TA JOSEBETXU

- Baso edera don ire atearen basua.
— Bai: pago andi-andijak dozan yaukanazanak.
— ¿Ire nebeari il bai-yakon andik ekafi yonan birigarua?
— Ez: osasunaz yagon.
— Birigarua ezton, ba, sosua baxen sendua.
— Bai, bertan jayo ta azi ba-don.
— Nire soso zafak poliño txistu-egiten yon.
— Eta nire birigaró gastiak ederto kanta edo abes-egiten yon.
— ¿Oño asko daukazan ik?
— Amak amabi oño, berogei olokume ta olañ gofi-baltz bat yaukazan.
— ¿Bertoko endakuak dozan danak?
— Danak: olaña, oluak eta euren umiak.
— Nire ixekuak Ibañuri'tik olasko bi ekafi yonazan atzo. ¿Aexek dozan olaskuak!
— ¿Jateko onak dozan ire usuak?
— Bai: aragi bigun cia zuridunak dozan.
— ¿Bai zera! ¿Uso aek aragi zuririk, eurek ain baltzak ixanik?
— Baña lumeak eratzi ezkeru, nañu ori-zuri edera yarakusen.
Basausua, bai, jateko gogofegija don.

VI

(O + O — UO: XLIII ikaskizuna ikusi)

ANDONITXU TA KOLDOBIKETXU

- ¿Arto onek ire atearenak dozak, Andoni?
— Bai, Koldobike: gustijok dozan geuriak.
— Lañi yagozak artuok.
— Eguzki lañegi ixan don eta...
— Ori asto ori niria don.
— ¿Astuok bertotarak dozak?
— Ez, ezpañarak dozan danok: Espana'tik ekafi zonazan zamarijok.
— Astuok gitxi azten dozak.
— Espanakuak andijaguak dozan.
— Gernika'ko Arbola edo Zugatz-azpijan jañtzen yoyazan aberiak ¿zer dozak?
— Otso bi dozan.
— ¿Asto bi eztozak ala?
— Ez: otso.
— Ta otso orék ¿zer ikurtzen edo siñipiketan yoek?
— Otsuok antziñeko Bizkañ'ko Jaunak ikurtzen yoezan; ez bizkañarak, askok uste yoen lez.

VII

(Ur XLIII ikaskizuna ikusi)

BALENDINTXU TA PAUSTINTXU

- Aretxezko akuñu bat egin yust.
- Nire akuluba uretzezkua dok.
- Baña ire maluba eztok niria baxen andija.
- Ori malu ori dok geuriak baño obia.
- Lupu bat aurkin yuat beko zuluban.
- Zulubetan eztok lupurik.
- Lupu ori bai zulu batan egon dok.
- ¡Bai zera!
- Atzo aratsaldian kuku bat ikusi nayenduban.
- ¿Nun? ¿Areizti'ko muruban?
- Ez: Kepa-Jon'en basoko gartxu batan.
- Kukuba gartxubetan etxoyak geldituten.

VIII

(Ur XLIII ikaskizuna ikusi)

PANTZESKETXU TA JULENETXU

- ¿Zubi atatik jautsi zonan ire nebea?
- Bai: zubijan bertan itxi yonazan abarbeak.
- ¿Zertan ekari endunen etxera?
- Burdi batan. Aor dakusan burdi ori zonan burdija.
- Ordutik etxoyan igoten mendijetara ardiyak zaintzeko.
- Ez: mendi andiyak dozan onek eta...
- Bere begiyak etxacusen ondo ¡begi ederak ixanik!
- Bere bijotza etxabilan ondo ¡bijotz on-ona ixanik!
- Bijar eruengo yon amak Urkiola'ra.
- Bijak an Deun-Andoni'ri osasuna eskatuteko. ¿Ezton?
- Txoriburu orek etxon gura euzkera-egin.
- Baña ofen burubak etxaukan ezer baruban: bai, txorijenak.
- Itxi egijon motzakin ibiltzen: eurek eratziko yautsoen naruba.
- Aberija ezton asko auferatuko olako semiakin.
- Onek Bizkaya etxon esten Aberitzat.

IX

(AU, EU: XLIV ikaskixuna ikusi)

JOSUTXU TA JOSUNETXU

- ¿Josu Sein Deuna jayo zuan gaban ¿ixarik etzuan?
- Negu-neguba zonan eta...
- Gau iluntsubak¿eztozak onak.
- Jaungoikuak¿Berak egin yozan egunak eta gabak.

- Lau onetako bedara gustiz labura dok.
- Labok giberijarentzakuak dozan.
- Etxuat ikusi orain arte lau olakorik.
- Olakoxiak dozan edonungo lafe-labak.

- Gau-on* esaten donian ¿zer ikuñi edo siñipikau gura dok?
- Jaungoikuak gau ona emon yagigunala.
- Ta Lotazilako *Gabona* ¿zein dok?
- Gabona* don Miren'en Seme Deuna jayo zonan gaba.

X

(AI, EI, OI, UI: XLIV ikaskixuna ikusi)

PASKALTXU TA BITORTXU

- ¿Zein dok bei eritara?
- Mustur zuriya yaukan beya.
- Bei ori eztok mustur zuriduna.
- Ori Ezpaña'tik Pantzeska'ren Ateak ekafi yok.

- ¿Jofai oregaz jofatutera ua?
- Bai ¿auxe dok jofaya!
- Ez: jofai ori ta etxian yaukan laya zar-zarak dozak.
- Eri onetan eztok geuria bano lai oberik.

- Zein dok sendoena: ¿saya ala efoya?
- Sayak erpe gogorak yaukazak.
- Bana efoi zara ixugarija dok.
- Idun bilostun sai zar batek sei efoi be jango bai-layenkezak.

XI

(**AIL, AIN, AIT:** XLV ikaskizuna ikusi)

ANETXU TA TODORETXU

— Iñuritik etxera usuil ur-bete bat ekartzeko, indar andija ixan biar don.

— Usula txikija ba-don, ez.

— Bana ;nun ikusi don usuil txikirik?

— Nire anderako edo andrakuaren usula txikija don.

— Nire nebeak bere abaliagaz arain bat il yon.

— ;Abail bategaz arainik il?

— Bai: lasun bat.

— Ori guzur-usana yaukan.

— Usain ofetakorik inoz etxonat artu nire suran.

— Bitxañaren alabea bijar etoriko don ikastolara.

— ;Zer don *bitxain*?

— Bidiak zaintzen yinarduna.

— Artzanaren alabea ta itxain ofena be etzi etoriko dozan.

— ;Zer don *artxain* eta zer *itxain*?

— *Artzana* don ardijak zaintzen inarduna, ta *itxaña* idijak zaintzen yozana.

XII

(**AIS, AIZ, AITS, AITZ:** XLV ikaskizuna ikusi)

SIMONTXU TA SIMONETXU

— I, Simon: jatzi bai-az ango lexera.

— Beraño ez; leiz luziegija don.

— ;Zer dok baruban?

— Saguzar asko, ta axiak ots andija egiñen yon.

— ;Axia be an?

— Bai: itxasoko olatu edo nñak bultzezkatuba.

— Azerija atxetako zulubetan bixi don.

— Bana an baruban ;zetzaz jaten dok?

— Aratsetan urteten yoyan zulutik jatera, ta goxabañan ostera barura sartzen yoyan.

— ;Goiz gustijetan?

— Gusti-gustijetan.

— Aitz ofetako aretxak ederak dozak.

— Ederaguak dozan an goiko atxeko areitz zarak.

— Aurten gure urtxak etxaukek urik.

— Euriak dozan, ba, bertoko urteitz onenak.

XIII

(IL, IN, IT: XLVI ikaskixuna ikusi)

ESTEPANTXU TA LUKENTXU

- Kepa'k oxin batetik ixokin eder bat atarau yok.
- ¿Oxinetan ixokiñik? Bai zapaburubak.
- Ez: ixokin-antzedun opil bat.
- ¿Zein opil?
- Euk yazaugun opila: opil nabafa.

- Burdinezko burpilak eztozak onak hide onetarako.
- Burpil onenak artezkuak dozak.
- Bata aretzezkuak, mutil oñen burdijak yaukazanak lakuak.
- Mutil oñek beñorek arte-zura yaruak.

- Okinak esan yaustak ogi beruak aginak usteltzen yaroyazala.
- ¿Nor dok okin ori?
- Emili: uriko okina.
- ¿Okil polit bat yaukana?
- Beraxe. ¿Axe dok okila!

XIV

(IS, IZ, ITS, ITE: XLVII ikaskixuna ikusi)

PILIPETXU TA JUSTINETXU

- Sitzak ator bat zatitu yausten.
- Polito jaten yaroyen.
- Sits andijak zaloberiak dozan.
- ¿Bixitz luzia yoen?
- Ez: labur-labura don euren bixitxa.

- Gure beyaren esniak bits andija yaukan.
- Esne gustijak yauken bitxa.
- Nire neba-aizteak eta nik, laurok, pitxar andi bat esne artzen yaroyagun aparijan.

- Irakaslarijak esan yauskun itz asko egiten yaroyanak askotan oben-egiten yaroyala.
- Bana ¿zelan egon itz-egin barik?
- Geure itxok neurtu biar yonaguz obenik ez egiteko.
- Zabaldutako itxak gaitz-gatxik biltzen yatekezan.

XV

(D: XLVII ikaskizuna ikusi)

DANELTXU TA KEPETXU

—Ikaspenok jakinda gero, ¿zein irazti edo liburu emongo yauskuk irakaslarijak?

—Etxakiñat zer aginduko yauskun ikasteko.

—Nire nebca mutildu bai-dok eta ikastolatik urango astian ur-tengo dola uste yuat.

—Kepe, esan egidan: nire atebeak bardindu bai-dozan ikas-tolean.

—Ondiño Miren'ek bestiak bano apurtxu bat geyago yakik.

—Domeke, ba, gustiz zuftu ta arindu don irazti edo liburubak ikasteko.

—Niri basera jautsi yatan irazti edo liburuba ta zikindu yatan.

—¿Besterik eztaukak?

—Bai beste bat, baña inguri gustijak azkaturik yaukazan; etxa-kiñat be zein-edo-zein galdu ba-yatanez.

—Bildu ta josi egixak.

L. Ikaskixuna

KISTAĀA

- ¿Zetarako ago (*ala* agon) i biztoki edo *mundu* onetan?
- Biztoki edo *mundu* onetan nago Jaungoikua ezautu ta matetako ta bere otseña ixateko, ta onelan Donoki edo *Zerura* eltzeko Donoki edo *Zeruba* nire benetako ta betiko zorun osodun tokija dalako.
- ¿Zer egin biar yuagu (*ala* yonagu) Jaungoikua ezaututeko, maletako ta bere otseña ixateko, ta orelan Donoki edo *Zeruko* zoruna jadesteko?
- Iru gauza: lenengua, zinetsi Jaungoikua zinsteko agindu dauskun gustija; bigarrena, egiztu ta bete emon dauskuzan agintz gustijak; eta irugarrena irabili eskar deuna jadesteko ala irauteko eskintzen dauskuzan bide egokijak.
- ¿Noz gauza onek jakin biar yuaguz (*ala* yonaguz).
- Adimen-aldira eldu-orduko.
- ¿Zelan jakingo yuagu (*ala* yonagu) zertzuk dozan zinetsi biar yuagunak (*ala* yonagunak)?
- Zeintzuk dozan Zineskitxa edo *Kredua* ta Zineskayak e lo *Pedeko Artikulubak* jakinaz.
- ¿Zelan jakingo yuaguz (*ala* yonaguz) zeintzuk dozan egiztu ta bete biar yuaguzan (*ala* yonaguzan) agintzak edo *mandamentubak*?
- Jaungoikuaren Lagijaren Agintzak edo *Mandamentubak*, Roma'ko Donabatz edo *Klera* Deunaren Agintzak edo *Mandamentubak* eta Eruki-Egipenak edo *Mixerikordijazko Obereak* jakinaz.
- ¿Zelan jakingo yuaguz (*ala* yonaguz) zeintzuk dozan eskar deuna loitzeko ala irauteko bide egokijak?
- Ikurtonak edo *Sacramentubak* eta Arendi edo *Oraziño* nagosijak jakinaz.
- Ondo ikasi egixak (*ala* egixan), ba, iru gauza orek eta kistar ona ixan adi (*ala* adin) edonoz ta edonun.

BIZKATAŖA

—¿BizkataŖa az (*ala* azan) i?

—Bai, jauna: Bizkayan jayo naz.

—BaŖa, Bizkayan jayoten dozan gustijak ¿bizkataŖak dozak (*ala* dozan)?

—Ez, euren odola abenda euzkotaŖena ezpa-da.

—¿Zein dok (*ala* don) abenda euzkotaŖa?

—Antzin-antzinengo gixaldiŖik EUZKADI deritxogun luikijaren jabia dan abendea.

—¿Zein dok (*ala* don) EUZKADI yeritxuagun (*ala* yeritxonagun) luiki ta eri-batza?

—Da EUZKO deritxoan erijen luikija ta batza.

—¿Zenbat eta zeintzuk dozak (*ala* dozan) EUZKUAK?

—Sei onek dira: Araba, Gipuzkoa, Laburdi, Ziberoa, NabaŖa ta Bizkaya.

—Esan egidak (*ala* egidan) apurtxu bat geyago.

—Araba, Gipuzkoa ta Bizkaya dira orain Espaa'renak; Laburdi ta Ziberoa, Franca'renak; NabaŖa'ren zati andijena (*Goikua* deritxona) da Espaa'rena, ta beste zatija (*Bekua* deritxona, Franca'rena).

—¿Zein esan dok (*ala* don) dola sei eŖi onen batzari emoten yautsogun (*ala* yautsonagun) ixena?

—EUZKADI.

—¿Zein dok (*ala* don) eri onetako izkerea?

—Euzkerea da.

—¿Euzkerek era bat bakaŖik yaukak (*ala* yaukan).

—Bai-daukaz iru izkelgi nagosi.

—Esan egidak (*ala* egidan) zeintzuk dozan.

—Bat da bizkataŖa; beste bat, ipuzkotaŖa; ta bestia, aunaŖa.

—¿Nun egiten dok (*ala* don) euzkercaren izkelgi bakotxa?

—Euzkelgi bizkaŖaŖa egiten da Bizkayan, Araban eta Gipuzkoa'ren zati batan; euzkelgi ipuzkotaŖa, Gipuzkoa'ren beste zatijan, Goiko NabaŖan eta Laburdi'jan; eta euzkelgi aunaŖa, Ziberon eta Beko NabaŖan.

—Edozein EUZKO'ren semiari ¿zelan yeritxuagu (*ala* yeritxonagu)?

—*EuzkotaŖa.*

—Edozein euzkeraz itz-egiten daunari ¿zelan yeritxuagu (*ala* yeritxonagu)?

— *Euzkelduna.*

— ¿Euzkeldunak dozak (*ala* dozan) euzkotar guztijak?

— Ez gustijak; bai-dira euzkerea ezta-kijen euzkotar asko.

— Ori zegañik dok (*ala* don) olan?

— Sendi (edo *pamilija*) euzkotar askok jau da zorigeztua! euzkerea aitzu dabe ta, euren sengijak bez (edo seme-alabek) ezta-kije, eurez gero ezpa-dabe ikasi.

— ¿Euzkotarak dozak (*ala* dozan) euzkeldun gustijak?

— Ez gustijak; bai-dira euzkotarak ez tiran eta euzkerea dakijen batzuk.

— Eta ¿zelan dok (*ala* don) ori?

— Sendi arutz batzuk, geure ofijan sartuta, ikasi dabe euzkerea, ta euren sengijak euzkeldunak dira, Euzko-odolaren tantae bat bez euren zanetan euki barik.

— ¿Zer ba? ¿Euzkadi'ko sendi gustijok eztozak (*ala* eztozan) euzkotarak?

— Ez: euzkadikuak bai-dira, Euzkadi'jan bixi diralako; baña eztira euzkaditar edo euzkotarak, Euzkadi-abendearen seme ez tiralako.

— ¿Zein ixen emoten dautsok euzkotara ez tanari?

— *Arotza.*

— Eta ¿zein, edozein arutzen izkeraz itz-egiten yonari?

— *Erdelduna.*

— ¿Zer dok (*ala* don), ba, *erderea*?

— Edozein eñi arutzen izkerea.

— ¿Zertan ezantuten dok (*ala* don) sendi baten abendea?

— Bere abixenetan.

— ¿Zelan?

— Abixenak euzkerazkuak ba-dira, daukazana euzkotara da; euzkerazkuak ezpa-dira, daukazana ezta euzkotara.

— Baña ¿naikun dok (*ala* don) euzkerazko abixenak eukitia, euzkotar ona ixateko?

— Bai euzkotara ixateko; baña ez euzkotar ona ixateko.

— Zer biar dok (*ala* don), ba, euzkotar ona ixateko?

— Mañe biar da antziñan Euzkadi'ri zoruna emon eutsona.

— ¿Zer dok (*ala* don) ori?

— Ezta bardin Euzko gustijontzat.

— ¿Etzozan (*ala* etzonazan) bixi, ba, batzaurik Euzko gustijok antziñan?

— Iñoz bez.

- Eta ¿gaur batzau biar dozak (*ala dozan*)?
- Bai, euron bakotxaren zoruna jadetzi gura ba-dabe?
- ¿Zertzuk, ba, mate biar yuaguz (*ala yonaguz*) bizkatarok Bizkaya'k bere zorun ori lotu yagijan (*ala yagin*)?
- Ikuñitz au: JAUN-GOIKUA ETA LAGI-ZARA.
- ¿Zer esan gura dok (*ala don*) itz orek diñozanian?
- Ezta au aldirik onena erantzuteko.
- ¿Zer-edo-zer bez eztaustak (*ala eztaustan*) esango?
- Zerbait erantzungo bai-dautzut.
- ¿Zertzuk ikuñizen dozak (*ala dozan*), ba, JAUN-GOIKUA-ixenagaz?
- Jaungoikuaren Beraren Lagijak eta Bere Roma'ko Donabatzaren Lagijak.
- ¿Zegatik *Jaungoiko*-ixenaren zati bijok aldentzen dozak (*ala dozan*)?
- GOIKO-Jauna bano besterik Bizkaya'k euki gura eztaula ikuñtzeko.
- Eta ¿zertzuk ikuñizen dozak (*ala dozan*) LAGI-ZARA ixenagaz?
- Antzineko Bizkaya'ren Lagi ta Ekandu onak, Abenda utsa ta Euzkerea.
- ¿JAUN-GOIKUA zek ikuñizen yok (*ala yon*)?
- *Gurutz Zurijak*, Ikuñdijan eta Ikuñinan bijetan.
- ¿Zek LAGI-ZARA?
- Ikuñdijan, Lunon dagon eta *Gernika* deritxon tokiko *Aretza*; Ikuñinan, Deun-Ander'en *Gurutz Oñlegija*.
- ¿Ikuñdijan zein lekutan jañtzen dok (*ala don*) *Gurutz Zurija*, ta zeindan Ikuñinan?
- Ikuñdijan *Aretzeko* erdijan; eta Ikuñinan, *Gurutz Oñlegi*'ko gañan.
- ¿Zegatik ori?
- JAUN-GOIKUA efi gustijen Askun eta Amaya dalako, ta LAGI-ZARA bere azpijan beti egon biar dalako.
- ¿Zein margo yaukak (*ala yaukan*) Bizkaya'ren Ikuñdijak?
- Goñija.
- Eta ¿zein Ikuñinak?
- Ikuñdijarena bera.
- Zertzuk ikuñizen yoezak (*ala yoezan*) Ikuñdiko egalunan ikusten dozan *Deun-Ander*'en zortzi *Gurutzak*?
- Bizkai'ko zortzi erkijak.

—Eta ¿nortzuk, Ikuñdiko *Areitz*-azpijan jañtzen yoyazan otso bijak?

—Len Bizkaya'k euki ebazan Jaunak.

—Baña ¿biañrezkuak dozak (*ala* dozan) otso oñek Ikuñdijan?

—Ez.

—¿Zegalik?

—Eurok ikuñtzen dabena be ez talako biañrezkua Bizkaya'k bere zorun osua jadetsi dagikiantzat.

—Bizkañara azala (*ala* azanala) esan daustak (*ala* daustan) eta Bizkaya'ren Ikuñitxa, Ikuñdija ta Ikuñña ondo dazauzala yakusat. ¿Zein dok (*ala* don), ba,ñire Aboñija?

—Bizkaya berau.

—¿Bai-dok (*ala* don), Bizkaya baño len ala geyago mañetan don zerbait?

—Bai: beti Jaungoikua, gauza gustijak baño len eta geyago; eta Bizkaya bera bano len eta geyago, abenda edo sendi andi euzkotañra, beronen odola zindorik ba-dauka.

—Baña gauza bijok itxiña, bai-dok (*ala* don) biztoki onetan Bizkaya baño len ala geyago mañetan don zerbait?

—Ezebez.

—Oñelantxe ba-dok (*ala* don), bene-benetako bizkañar zindo ta ona az (*ala* azan) eu. Ixan adi (*ala* adin) beti, ta batzau adi (*ala* adin) olakoxiak dozan ire anai gustijakin.

INGURTI ONETATIK ATARAURIKO ITXORĶUNAK

Euzkera
Euzkeldun
Bizkaya
Gipuzkoa
Oroako
Amezkoa

Euzko-ora
euzkera-dun
be-Euzko-di-a, be-Euzkadi-a,
ipe-Euzko-a (2)
or-Euzko
amai-Euzko-a

Euzko-izkerea
euzkerea dauna
beko Euzko-batza
ibai-Euzko-a (?)
mendiko Euzko
muruko Euzko-a

Bizkadi-a, Bizkai-a, Bizkaya

Bizkadi-a, be-Euzkadi-a, be-Euzkadi-a (1), Bizkai-a, Bizkaya

INGURTI ONEK DAUKAZAN ITZ BARĶJAK

ITZAK
—
aguka (3)
agutz

SORĶITZAK
—
n-*gn*-*ks*(*sk*)
n-*gn*-*tz*

IZKEREAK
—
izkerearen izki-batza
agindubi

PANTZERRAZ
—
abécédaire
commandement

ESPAÑERAZ
—
abecedario
mandamiento

IZKELBIJAKIXUNA

(1) Auzo da antzinako Bizkaya-ren izena.

(2) *Ipsak* eritikon antz. *gn* gauko Gipuzketa-ri.

(3) Itz Ormaiztegia Abade Jaunak egina.

adimen	adiñuteko gogo-indaia	intelligence	inteligencia
aberri	asabnen errija	patrie	patria
abixen	asabaen ixena	nom de famille	apellido
abenda	asaba endea	race	raza
arotz *	erbestetaria	étranger	extranjero
abes	eres-aboskea	voix musicale	voz musical
abes-egin	kantaw	chanter	cantar *
abesan	kantaren bat kantatu	chanter quelque chant	cantar algún cantar
abesleri	kantetan inarduna	chanteur	cantor
abesti	kanta	chant	canto
aboska	abo-erribata	voix	voz
andera **	andru, andre	dame	señora
argialdu	argitaratu, argitara utzen ala atarau	publier	publicar
arendi	orazioe	prière	oración
azta *	pura	poids	peso
arpide	suskrizioe	abonnement	suscripción
arpidean	suskritore	abonné	suscriptor
arpialdu	suskribida	abonner	suscribir
autetsi	eskoyida, elejida	boisir	elegir
anuar	salbau, zafau, zapa-egin	pyréneén	pirenaico
gaizkatu	espiritu, espritu	sauver	salvar
gogo **	kondakra, kondaira	esprit	espíritu
gedin	eskef, grazija, mezede	voyelle	vocal
eg-lun	Euzko-abendearena	bordaru	bardura
edesti	eri-zatija	histoire	historia
edes	España'ko izkerea	relation	relato
eskar **		merci	merced, gracia
euzkotar		basque, vasko	vasco, vasko
eiki		régio.1	región
españera		langage espagnol	idioma español

ITXAK	SOINUKAK	IKURPENAK	PANTZERAK	ESPASERAK
Euzkadi	Euzko-di	Euzko-gustujen batza	la réunion des peuples vaskes	el conjunto de los pueblos vaskos
Euzko **	Euzko-di	edozein euzkeldun efi	chaque pays vasko	cada pueblo vasko
Euzkadi	euzkera-ki	Euzko gustujen batza	tout le peuple vasko	toda la nación vaska
euzkelgi	eika-ar (l)	euzkeraren iztegijs	dialecte de l'Euskera	dialecto del Euskera
ekar	deun-oki	Deunen Zeroba	simple	simple
Donoki	done-batz	Elexa, donien batza	Ciel des Saints	Cielo de los Santos
Donabatz	done	esente, santa	Église	Iglesia
deun	done, don	pijel, justu	saint, sainte	san, santo, santa
done	etxe-deun	cleza	juste, fidèle	justo, fiel
txadon	txadon-no, traun-no		église, temple	iglesia, templo
txauno	orde-(l)-ari		chapelle	capilla
ordelari	ozte-z		représentant	representante
oztez	opa-aldu	eskini ta emon, dedikatu	en gros	por mayor
opaldun	ots-ka	soñaba	dédier	dedicar
otska	lur-di	bixi garun manduaba, Lura	son	ruido, sonido
Ludi	ludi-ki	Ludi-zutija	Terre	Tierra
luki *		probo	territoire, pays	territorio, país
lats *	lau-izkin-dun	epoko	pin	pino
larizkindun	lau-(d)-ola	lau izkin daukazan itza	ruiscanu	arroyo
landola	sal-(du)-neurri		quadrisyllabe	cuadrisilabo
saneuri	sen-di		burcau	oficina
sendi	sen-gi	pacarija	prix	precio
gengi	sen-da	seme-alaba	famille	familia
sendu	sof-(to) kun		fijs, fille	hijo, hija
sořkun			engender	engendrar
			origine	origen

(1) Eika au da sanzoka, sanzoka, wozoka'tap da gona.

ziatzex
zifnesmen
zinesakintza
Zifneskitz
zorun
uin
irari
irafkola
irazi
irazi
iraziño
irazi
irazki
irazkun
irazi
irakin
irakiñegi
irakindegí
irapiñau
Ispinjakera
ikaskixun
inarkun
irakinbatun
irakinidun
iruzkinidun
izkelgi
igidin
ingi
inguri
ingoski
ixenorde
ijeki

ziatz-(e)-z
zifnelst-men
zifnelst-kintza
zifnelst-(k)-itz
zori-on
arta-erazo
irafi-(k)-ola
atzi-(tu)-erazo
irazi-di
irazi-no
irazi-gi
irazi-kun
itz-ki
itz-gin
izki-tegi
izkin-tegi
itz-bujan
ispinju-era
ikast-kixun
inar-(dun)-kun
izkin-bat-dun
izkin-bi-dun
iru-izkin-dun
izkera-ki
igi-(tu)-din
eun-gi
ingi-orfi
ingi-auski
ixen-orde
ije-(tu)-gi

en détail
foi sujétive
foi objective
Credo
bonheur
vague
imprimer
imprimerie
écrire
livre
opuscule
lettre
inscription
lettre
syllabe
alphabet
syllabaire
transformer
Fonétique
leçon
fonction
monosyllabe
bisyllabe
trisyllabe
dialecte
consonne
papier
feuille de papier
page
pseudonyme
exemplaire

por menor
fe sujetiva
fe objetiva
Credo
felicidad, dicha
ola
imprimir
imprenta
escribir
libro
opúsculo
carta
inscripción
letra
silaba
alfabeto
silabario
transformar las voces
Fonética
lección
función
monosilabo
bisilabo
trisilabo
dialecto
consonante
papel
hoja de papel
página
seudónimo
ejemplar

pede, fede
pede, fede
Kredoa
zorijona
olatu, baya
esprimida
sufategi, moldategi
esribida
liburu
carta
letra

itz-erabijau
leziñoe
puntziñoe
izkin bat daukan itxa
izkin bi daukazan itxa
iru izkin daukazan itxa
izkeraren zatija
paper

HEPAÑERAZ

PANTZERAZ

IKU IPEÑAK

BOIKONAK

ITXAK

ingurdi	ingurdi	siñpikean	folleto
ingufatz	ingurdi-atz	keñu	pliego
ingufatzi	ingufatzi-di	sinola	cuaderno
antzigar	antzigar	keñu-egin	lámina
ikuñi	irakuñi	keñoda	significar
ikuñ	ikuñi	sidu	signo
ikuñtz	ikuñtz	marka	señal
ikuñtzan	ikuñtz-au	bandera	señalar
ikuñtz-egin	ikuñtz-ka	eskutu	hacer señales
ikuñtz	ikuñtz-atz	saframentu	señu
ikuñtz	ikuñtz-kuñ	eskola	selbu
ikuñtz	ikuñtz-itz	berba	marca
ikuñin	ikuñt-eun		lema
ikuñdi	ikuñt-di		bandera
ikuñton	ikuñt-deun		escudo
ikasola	ikasit-(t)-ola		sacramento
itz *			escuela
ipuzkotar	Ipuzko-tar		palabra
itxoñkun	itz-sorkun		vascún, vascón
irasi	asi-erazo		etimología
bidlegi	bil-(du)-tegi		fundar
buzkar	batz-af		deposito
basatxono	baso-txanono	ernita	compuesto
bitxain	bido-zain	kamiñero	ermita
bazkun	batz-kun	soziedad	peón caminero
bizloki	bixi-toki	bixiak dagozan tokija	sociedad, compañía
pantzera	France-ra	France'ko izkeren	mundo
			idioma francés

UAIPEÑAK. — Ixar bui dauken itzak dira beste eukeligitatik artatok. — Ixar bi daukezanak, euzkeri artatokuk.

BIZKAYA'REN EDESTIJA TA IZKAREA PIZKUNDIA

BAZKUN ARGITALDARI 1896'AN IRASIA

LANDOLA TA HILDEGIJA: BILBAO, CALLE NUEVA, 2, 2.^a

Etxe edo Bazkun Argitaldari au iru bizkaterek irasi dabe Euzkadi'ren Edestija ta Izkerea jakin crazoteko: baña gaur Bizkaya'renak batezpe, oztalako zabaldu ondiño beste euzkeldun errietan (Araba, Gipuzkoa, Laburdi, Nabaña ta Ziberoa).

Iru dira berak daukazan bixiteko bidiak: 1.ª *suskirtziñoe* edo arpidiak; 2.ª emo penak; 3.ª bere argitalbenak saltzia. Urterdijan urterdijan berarizko ingurtibat argitalduko dau, ta bertan ziazuko dau artu ta emon daun diru gustija.

Arpidedunak eta emoliak emoten dabena irakutsiko da euren ixenakin ala euren autetsitako ixenordiak, euren berak gura ixango daben letxe.

ORDELARIJA

AMORORTUTAR SEBASTEN

Iraztiagija: Jardines, 4 - Irazkoia: Berastegi, 1

LENGO ARGITALBENA

Lenengo Egutegi Bizkatara (I Ingurtija): Saneurija: 10 eunen.
Lecciones de Ortografia del Euskera Biskaino (I Iraztija): Saneurija: 30 eunen.

URENGO ARGITALBENA

Busturi'ko Bikarriako Dortinea, bere Izpijakerea ta Irazkerca bakarik erabijauta.

Inguñti au

nai da irartzen 1 17'ko Otsulako 15'au

eta amaitu d' Epatako 17'au

